

HE 14/2011 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lelujen turvallisuudesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki lelujen turvallisuudesta. Laki sisältäisi lelujen turvallisuutta koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin mukaisen sääntelyn. Lailla korvattaisiin voimassa oleva laki lelujen turvallisuudesta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Eräitä lelujen kemiallisia ominaisuuksia koskevat lain vaatimukset tulisivat kuitenkin voimaan vasta heinäkuussa 2013.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi lelujen turvallisuudesta.....	3
2 MUUTOKSEN SYYT.....	5
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
4 ESITYKSEN VALMISTELU.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	8
1 luku. Yleiset säännökset.....	8
2 luku. Elinkeinonharjoittajien velvollisuudet.....	10
3 luku. Lelujen vaatimustenmukaisuus.....	15
4 luku. Vaatimustenmukaisuuden arviointi.....	19
5 luku. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos.....	21
6 luku. Lain noudattamisen valvonta.....	25
7 luku. Erinäiset säännökset.....	27
8 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.....	28
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET.....	28
3 VOIMAANTULO.....	28
4 LAKIEHDOTUKSEN SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	28
LAKIEHDOTUS.....	29
Laki lelujen turvallisuudesta.....	29
LIITTEET.....	43
ASETUSLUONNOKSET.....	43
eräistä lelujen erityisistä turvallisuusvaatimuksista sekä eräiden lelutyypin	
erityisistä varoitusmerkinnöistä.....	43
eräistä leluja koskevista kemiallisista vaatimuksista.....	51

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Voimassa oleva laki lelujen turvallisuudesta (287/1997) annettiin 26 päivänä maaliskuuta 1997. Lailla, joka tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 1997, kumottiin 21 päivänä syyskuuta 1990 annettu leluasetus (891/1990) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Voimassa olevalla lailla lelujen turvallisuudesta on pantu Suomessa täytäntöön lelujen turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 88/378/ETY, joka annettiin 3 päivänä toukokuuta 1988, sekä sen muutos 22 päivänä heinäkuuta 1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/68/ETY. Kysymyksessä on ensimmäinen uuden lähestymistavan direktiivi, joka koskee laajaa kulutustavara-aluetta. Uuden lähestymistavan direktiiveissä asetetaan tuotteelle olennaiset turvallisuusvaatimukset ja jätetään tekniset täsmennykset määriteltäväksi harmonisoiduissa eurooppalaisissa standardeissa.

Kansallinen lakimme seuraa asiasisällöltään ja sanamuodoltaan varsin yksityiskohteisesti direktiiviä lelujen turvallisuudesta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi lelujen turvallisuudesta 2009/48/EY annettiin 18 päivänä kesäkuuta 2009. Tämä uusi direktiivi lelujen turvallisuudesta, jonka säännöksiä on sovellettava 20 päivästä heinäkuuta 2011, kumoaa tuona ajankohtana vuoden 1988 direktiivin muilta osin kuin kemiallisia ominaisuuksia koskevien vaatimusten osalta. Uuden direktiivin kemiallisia vaatimuksia koskevia säännöksiä on sovellettava EU:n jäsenvaltioissa 20 päivästä heinäkuuta 2013, johon saakka vuoden 1988 direktiivin ja sen Suomessa täytäntöön panevan vuoden 1997 lain säännöksiä sovelletaan.

1.1 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi lelujen turvallisuudesta

Vuodesta 2003 lähtien komissio selvitti lelujen turvallisuutta koskevan, vuonna 1988

annetun neuvoston direktiivin uudistamistarvetta. Tässä selvitystyössä ja toimeenpannussa vaikutusarvioinnissa päädyttiin siihen, että yhteisötason sääntely on osoittautunut hyödylliseksi ja direktiivin perusperiaatteet toimiviksi. Samalla todettiin tarpeelliseksi kehittää ja täydentää sääntelyä.

Tekniikan kehitys sekä muut muutokset lelumarkkinoilla ovat tuoneet esiin uusia kysymyksiä lelujen turvallisuudesta.

Suurilla kansainvälisillä yrityksillä on vahva asema lelumarkkinoilla. Lelujen, mukaan lukien suurten monikansallisten yritysten lelut, valmistus on siirtynyt suurelta osin Kaakkois-Aasian maihin ja erityisesti Kiinaan. Leluteollisuus työllistää kuitenkin edelleen EU:n alueella huomattavan määrän työvoimaa sekä tuotannossa että tutkimus- ja kehitystyössä, kaupan eri portaisissa ja kauppaan liittyvissä palvelutehtävissä. Valmistuksessa työskentelevien henkilöiden määrä on vähenemässä, mutta muiden lalualaani liittyvien tehtävien osalta määrän on arvioitu pysyvän kutakuinkin ennallaan.

Uutta direktiiviä valmisteltaessa haluttiin sopeuttaa ja mukauttaa lelujen turvallisuutta koskeva Euroopan unionin tason sääntely tuotteiden kaupan pitämistä koskevaan uuteen sääntelyyn. Tässä keskeisessä asemassa on 9 päivänä heinäkuuta 2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008 tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista. Myös tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista 9 päivänä heinäkuuta 2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 768/2008/EY sisältää merkittäviä periaatteita uuteen lähestymistapaan perustuvan lainsäädännön soveltamisesta.

Niin ikään 3 päivänä joulukuuta 2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/95/EY yleisestä tuoteturvallisuudesta otettiin huomioon, kun uutta lelujen turvallisuutta koskevaa uutta direktiiviä valmisteltiin.

Uudessa direktiivissä lelujen turvallisuus-

desta on pyritty selkeyttämään soveltamisalaa täydentämällä luetteloa tuotteista, joita tämä direktiivi ei koske. Tässä on muun muassa jouduttu ottamaan kantaa uudenlaisiin leluihin, kuten videopeleihin ja oheislaitteisiin.

Direktiivissä on lukuisia uusia määritelmiä lelusektoriin liittyvistä seikoista, joiden avulla pyritään yhdenmukaistamaan käsitteistöä ja selkeyttämään tilannetta eri toimijoiden kannalta.

Uusi direktiivi asettaa täsmällisiä vaatimuksia eri talouden toimijoille, valmistajille, heidän valtuutetuille edustajilleen, maahantuojille sekä jakelijoille. Talouden toimijaa, joka saattaa lelun markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään tai muuttaa sitä sellaisella tavalla, joka voi vaikuttaa sovellettavien vaatimusten täyttämiseen, pidetään valmistajana ja hänen on vastattava valmistajalle kuuluvista velvoitteista.

Erityisesti valmistajalta edellytetään tuntuvasti kattavampaa asiakirja-aineistoa kuin aikaisemmin. Valmistajan on annettava erityinen EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus sen osoittamiseksi, että direktiivissä edellytetyt lelun olennaiset turvallisuusvaatimukset täyttyvät.

Direktiivissä asetetaan vaatimuksia lelun tehokkaalle jäljitettävyydelle koko toimintaketjussa. Tämän on katsottu yksinkertaistavan ja tehostavan markkinavalvontaa.

Uudessa direktiivissä on oma artiklansa leluille asetettavasta yleisestä turvallisuusvaatimuksesta. Sen mukaan lelu, mukaan lukien sen sisältämät kemikaalit, ei saa vaarantaa käyttäjien tai kolmansien osapuolien turvallisuutta tai terveyttä, kun sitä käytetään tarkoitulla tai ennakoitavissa olevalla tavalla ottaen huomioon lasten käyttäytyminen. Markkinoille saatetun lelun on täytettävä olennaiset turvallisuusvaatimukset sen ennakoitavissa olevana ja tavanomaisena käyttöaikana.

Aikaisemman direktiivin tapaan uuden direktiivin liitteessä on olennaisia turvallisuusvaatimuksia lelujen fysikaalisista ja mekaanisista ominaisuuksista, syttyvyysominaisuuksista, kemiallisista ominaisuuksista, sähköominaisuuksista, hygieniasta ja radioaktiivisuudesta. Uudessa direktiivissä on asetettu tältä osin myös eräitä uusia olennaisia turvallisuusvaatimuksia. Osittain nämä olennaiset

turvallisuusvaatimukset ovat myös aikaisempaa yksityiskohtaisempia. Tähän ovat olleet vaikuttamassa tapahtuneen teknisen kehityksen ottaminen huomioon, uusi tieteellinen tieto sekä muualla yhteisöläinsäädännössä toteutetut uudistukset.

Erityistä huomiota on direktiivissä kiinnitetty lasten suojelemiseen riskeiltä, jotka liittyvät leluissa oleviin kemikaaleihin. Syöpää aiheuttavat, sukusolujen perimää vaurioittavat tai lisääntymiselle vaaralliset aineet, CMR-aineet, ovat pääsäännön mukaan kiellettyjä leluissa. Vaarallisten kemiallisten aineiden, kuten lyijyn ja elohopean liukenemisen sallitut päivittäiset enimmäismäärät ovat useassa kohdassa alempia kuin aikaisemmassa direktiivissä ja näiden aineiden lista aikaisempaa pidempi. Eräiden allergiaa aiheuttavien hajusteiden käyttö leluissa kielletään ja eräiden allergiaa aiheuttavien hajusteiden käytöstä on ilmoitettava.

Jotta lapsia voidaan suojella äänekkäästä lelusta aiheutuvasta kuulovauriosta, lelut on suunniteltava ja valmistettava niin, että niiden impulssiäänen ja jatkuvan äänen enimmäisarvot ovat tasolla, joka ei voi vahingoittaa lasten kuuloa.

Uudessa direktiivissä on erityissäännöksiä elintarvikkeisiin sisältyvistä leluista. Niiden tarkoituksena on ehkäistä lelun ja elintarvikkeen yhdistämiseen mahdollisesti liittyviä tukehtumisriskejä. Lelujen sijoittaminen kiinteästi elintarvikkeen yhteyteen on direktiivin mukaan kielletty. Kiellettyä on myös lelun sijoittaminen tiiviisti elintarvikkeen sisään niin, että siihen pääsee käsiksi vasta, kun elintarvike on nautittu.

Direktiivissä on aikaisempaa kattavammin säännöksiä, jotka koskevat leluihin liitettäviä varoituksia. Turvallisten käyttöedellytysten edistämisen on katsottu vaativan aikaisempaa yksityiskohtaisia säännöksiä varoitusmerkinnöistä.

Yhdenmukaisesti edellä mainitun tuotteen kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista annetun asetuksen sääntelyn kanssa lelujen turvallisuudesta annetussa direktiivissä on säännöksiä CE-merkinnästä, jonka määrä osoittaa lelun vaatimustenmukaisuus. Kiinnittämällä CE-merkinnän leluun valmistaja vakuuttaa, että lelu on kaikkien siihen

sovellettavien yhteisölainsäädännön vaatimusten mukainen. CE-merkintää koskevien yleisten periaatteiden lisäksi direktiivissä on myös säännöksiä CE-merkinnän kiinnittämisestä muun muassa sen riittävän näkyvyyden varmistamiseksi. Tämän on katsottu helpottavan lelujen markkinavalvontaa.

Direktiivin 18 artiklan mukaan valmistajan on ennen lelun markkinoille saattamista analysoitava kemiallisiin, fysikaalisiin, mekaanisiin ja sähköisiin ominaisuuksiin sekä syttyvyyteen, hygieniaan ja radioaktiivisuuteen liittyvät vaarat, joita lelu saattaa aiheuttaa, ja arvioitava mahdollinen altistuminen näille vaaroille.

Direktiivissä on yksityiskohtaista sääntelyä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, joita valmistajan on noudatettava. Näin arvioidaan pystyttävän varmistamaan olennaisten turvallisuusvaatimusten noudattaminen.

Kemikaalien osalta edellä mainittuun turvallisuuden arviointiin sisältyy arviointi siitä, kuinka todennäköisesti lelussa on kiellettyjä tai käyttörajoituksen alaisia aineita. Valmistaja on velvollinen säilyttämään tämä turvallisuusarviointi osana teknisiä asiakirjoja, jotta markkinavalvontaviranomaiset voivat suorittaa tehtävänsä tehokkaasti.

Sisäinen tuotannonvalvonta, joka perustuu valmistajan omaan vastuuseen vaatimustenmukaisuuden arvioinnista, on direktiivin johdanto-osan mukaan osoittautunut riittäväksi tapauksissa, joissa valmistaja on noudattanut sellaisia yhdenmukaistettuja standardeja, joiden viitenumero on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja jotka kattavat kaikki lelun turvallisuusvaatimukset.

Tapauksissa, joissa edellä mainittuja yhdenmukaistettuja standardeja ei ole, lelu on direktiivin mukaan toimitettava ulkopuolisen tahon tekemään tarkastukseen, joka on tässä tapauksessa lelulle tehtävä EY-tyyppitarkastus. Sama koskee tapauksia, joissa tällainen standardi on julkaistu varauksin Euroopan unionin virallisessa lehdessä tai joissa valmistaja ei ole noudattanut standardia kokonaan. Valmistajan on toimitettava lelu EY-tyyppitarkastukseen, jos valmistaja pitää lelun luonnetta, suunnittelua, rakennetta tai tarkoitusta sellaisena, että se edellyttää ulkoisen tahon tekemää tarkastusta.

Uuden lähestymistavan EU-säädösten periaatteiden mukaisesti direktiivissä lelujen turvallisuudesta on seikkaperäistä sääntelyä ilmoitetuista laitoksista, jotka suorittavat leluja koskevaa vaatimustenmukaisuuden arviointia.

Direktiivissä on myös säännöksiä tietojenvaihdosta ja ilmoitusmenettelyistä jäsenvaltioiden ja komission välillä. Ne pohjautuvat merkittävästi edellä mainittuun akkreditoitua ja markkinavalvontaa koskevaan asetukseen sekä direktiiviin yleisestä tuoteturvallisuudesta.

2 Muutoksen syyt

Voimassa oleva kansallinen lakimme lelujen turvallisuudesta vastaa siis turvallisuusvaatimusten osalta vuonna 1988 lelujen turvallisuudesta annetun neuvoston direktiivin vaatimuksia.

Kun uusi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi lelujen turvallisuudesta, joka on tuntuvasti seikkaperäisempi kuin vuoden 1988 direktiivi, on saatettava voimaan Suomessa, nykyistä lakia olisi muutettava niin, että se vastaisi sisällöltään uutta Euroopan unionin tason sääntelyä. Ehdotettava uusi laki sisältäisi kaikki uuden lelujen turvallisuudesta annetun direktiivin täytäntöön panemiseksi tarpeelliset säännökset ja se korvaisi nyt voimassa olevan lain lelujen turvallisuudesta.

3 Esityksen vaikutukset

Ehdotuksen mukaan lelujen turvallisuutta koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta vastaisivat, kuten nykyisinkin, kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain (75/2004) 8–11 §:ssä mainitut valvontaviranomaiset. Näitä ovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, joka myös suunnittelee, ohjaa ja kehittää valvontaa, tulilaitos kulutustavaroiden maahantuonnissa sekä viennissä ja kauttakuljetuksessa, aluehallintovirastot toimialueellaan sekä kunnan valvontaviranomaiset. Vakiintuneen työnjaon mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo pääasiassa kulutustavaroiden turvallisuutta ja kunnan valvontaviranomaiset valvovat kuluttajapalvelujen turvallisuutta. Kun

lelut ovat yleensä myynnissä maanlaajuisesti, on tarkoituksenmukaista, että niiden turvallisuuden valvontaa suorittaa taho, jolla on toimivalta koko maan osalta. Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on tarvittavaa erityisosaamista lelujen turvallisuuden valvontaan. Kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain mukaan myös aluehallinnon ja kunnan valvontaviranomaisilla on laissa säädetty mahdollisuus käyttää valvontakeinoja vaarallisiin leluihin. Tämä tekee mahdolliseksi puuttua leluihin, joita käytetään kuluttajapalvelun suorittamisen yhteydessä sekä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin silloin, kun on kysymys paikallisesta valmistuksesta tai maahantuonnista. Myös silloin, kun Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on määrännyt lelulle myyntikiellon tai elinkeinonharjoittajan ryhtymään palautusmenettelyyn, voidaan paikallistasolla tarvittaessa varmistautua siitä, että elinkeinonharjoittaja on täyttänyt velvollisuutensa.

Tulli valvoo Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista tuotavien lelujen turvallisuutta. Tullin suorittamalle valvonnalle on ominaista, että näytteet otetaan ja valvontatoimenpiteet suoritetaan maahantuontivaiheessa ennen kuin leluerä on levinnyt kaupan varastoihin ja hyllyihin kuluttajan saataville.

Uusi laki lisäisi jonkin verran lain noudattamisen valvonnasta vastaavien viranomaisten velvollisuuksia tarkastaa, että elinkeinonharjoittajilla on käytössään tai saatavilla lelua koskevat asiakirjat.

Tulliviranomaisen on lakiehdotuksen mukaan maahantuontivaiheessa tarkistettava, että lelussa on CE-merkintä, ja että sen mukana ovat lakiehdotuksen mukainen EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus sekä tarvittavat käyttöohjeet ja varoitusmerkinnät. Tämä voi jossain määrin lisätä tulliviranomaisten työtä. Tulliviranomaisilla on kuitenkin käytössään mahdollisuus periä maahantuojalta suoriteperusteinen valvontamaksu.

Ehdotetun lain yksityiskohtaisuuden vuoksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle aiheutuu lisätyötä. Uutta lainsäädäntöä koskeva ohjaus- ja opastustarve lisääntyy. Lain tehokas toimeenpano edellyttää lisäksi, että Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa käytetään voimavaroja muun muassa toiminnanharjoittajille suunnattavaan tiedottamiseen ja koulutta-

miseen. Uuden lain mukaiset valvontatehtävät voitaisiin kuitenkin tältäkin osin hoitaa viranomaisten olemassa olevin voimavaroin, kun otetaan huomioon lelujen turvallisuuden valvontaan sovellettava kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 13 §:n säännös, jonka mukaan olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen. Lelujen turvallisuus, joka on merkittävä osa lasten turvallisuudesta huolehtimisesta, on pysyvästi kuluttajaturvallisuusvalvonnan keskeinen painopistealue.

Ehdotuksella ei siten olisi organisatorisia eikä taloudellisia vaikutuksia.

4 Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Valmistelutyön aikana on kuultu lelualan elinkeinonharjoittajien, leluja koskevan lainsäädännön valvonnasta vastaavien viranomaisten sekä Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n edustajia. Kaikki kuullut tahot ovat olleet yksimielisiä siitä, että uuden kansallisen lain tulisi olla mahdollisimman yhdenmukainen uuden direktiivin kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi esitysluonnoksesta lausunnon oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, Lapsiasiavaltuutetulta, aluehallintovirastoilta, tullihallitukselta, tullilaboratoriolta, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesilta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Keskuskauppakamarilta, Kuluttajaliitto-Konsumentförbundet ry:ltä, Suomen lelu-yhdistykseltä, Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:ltä sekä Suomen Yrittäjät ry:ltä. Ministeriö sai lausunnon kaikkiaan 13 taholta.

Lausunnoissa tuettiin yleisesti sitä lakiehdotuksen perusrakennetta, jonka mukaan laki seuraisi läheisesti lelujen turvallisuudesta annetun luonteeltaan jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön yhdenmukaistavan direktiivin sääntelyä. Lakiehdotuksen määritelmiiin, siinä oleviin elinkeinonharjoittajien velvollisuuksiin sekä viranomaisten toimivaltuuksiin ehdotettiin lausunnoissa eräitä muutoksia ja täsmennyksiä. Lisäksi lausunnoissa haluttiin lakiehdotuksen perusteluihin täydennyksiä ehdotuksen taloudellisista vaikutuksista sekä lisätietoa siitä, millaista muuta

lainsäädäntöä leluihin kohdistuu sekä siitä, minkä sääntelyn piirissä ovat ne lelut, jotka jäisivät tämän lain soveltamisalan ulkopuolelle sekä tarkentavia muutoksia ja täsmennyksiä eräiden lelujen erityisiä vaatimuksia koskeviin säännöksiin. Muutamassa lausun-

nossa esitettiin myös muutosehdotuksia lakiehdotukseen liittyviin asetuksiin ja luonnoksiin niiden esittelymuistioiksi.

Lausunnoissa esitettyjä huomautuksia on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon esitysehdotusta viimeisteltäessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Lain tarkoitus. Pykälä koskee lain tarkoitusta. Siinä ehdotetaan todettavaksi, että tällä lailla pannaan täytäntöön lelujen turvallisuudesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/48/EY. Vastaavalla tavalla viitataan nyt voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettuun aikaisempaan neuvoston direktiiviin 88/378/ETY.

Direktiivin mukaan tavoitteena siinä, että lelujen turvallisuustaso yhdenmukaistetaan kaikissa jäsenvaltioissa, on jäsenvaltioiden välisen lelujen kaupan esteiden poistaminen. Direktiivin 12 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot eivät saa estää tämän direktiivin mukaisten lelujen asettamista saataville markkinoilla alueellaan.

Sisämarkkinat ovat kuitenkin niin keskeinen osa Suomen jäsenyyttä Euroopan unionissa, että tätä koskevan nimenomaisen säännöksen ottamista lakiin lelujen turvallisuudesta ei ole pidetty tarpeellisena. Niistä toimenpiteistä, joilla lelujen asettaminen saataville markkinoilla kielletään tai joilla sitä rajoitetaan, joilla lelu määrätään poistettavaksi markkinoilta tai joissa elinkeinonharjoittaja veloitetaan ryhtymään tai ryhtyy vapaaehtoisesti palautusmenettelyyn, on ilmoitettava Euroopan komissiolle ja sitä kautta muille jäsenvaltioille akkreditoitua ja markkinavalvontaa koskevan asetuksen mukaisesti. Tätä koskeva viittaus ilmoitusmenettelyihin on lakiehdotuksen 59 §:ssä.

2 §. Soveltamisala. Pykälän 1 momentissa olisi lelun määritelmä. Se on sisällöltään yhdenmukainen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan kanssa. Lakia sovellettaisiin tuotteisiin, jotka on suunniteltu tai tarkoitettu käytettäväksi alle 14-vuotiaiden lasten leikeissä.

Kysymyksessä oleva ikäraja on ollut va-

kiintuneesti käytössä jo vuosikymmeniä leluja koskevassa standardisoinnissa sekä myös vuoden 1988 direktiivissä lelujen turvallisuudesta.

Pykälän 2 momentissa olisi luettelo niistä tuotteista, joita pidetään leluina, mutta jotka on suljettu lain soveltamisalan ulkopuolelle. Luettelo vastaa direktiivin 2 artiklan 2 kohta. Nämä lelut ovat osaksi niin vaarallisia, että ehdotetun lain säännökset eivät niihin luontevasti sovellu. Tällaisia ovat polttomoottorilla varustetut leikkiajoneuvot, leikkihöyrykoneet ja lingot ja heittokoneet. Osassa luettelon kohdista on kysymys sellaisista leluista, joita koskeva turvallisuussäätely ja markkinavalvonta on perusteltua järjestää jossain määrin toisin kuin muiden lelujen. Näitä tuotteita ovat julkiseen käyttöön tarkoitettut leikkikenttävälineet ja julkiseen käyttöön tarkoitettut peliautomaatit. Peliautomaatteihin lakia ei sovellettaisi riippumatta siitä, ovatko ne kolikkokäyttöisiä vai eivät. Tätä ei kuitenkaan katsota olevan tarpeen ilmaista itse pykälässä, vaikka maininta tästä sisältyy direktiiviin.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta nämä ehdotuksen 2 §:n 2 momentissa luetellut lelut ovat mukana 3 §:ssä olevassa luettelossa niistä tuotteista, joita ei pidetä leluina. Uudessa direktiivissä ja sen mukaisesti tässä lakiehdotuksessa on tehty ero niiden 2 §:ssä lueteltujen tuotteiden, joita pidetään leluina, mutta jotka suljetaan soveltamisalan ulkopuolelle, ja niiden 3 §:ssä lueteltujen tuotteiden välillä, joita ei pidetä leluina.

Lähtökohtaisesti lelun pakkausta ei pidettäisi leluina. Joissain tapauksissa myös pakkauksen voidaan katsoa olevan osa leluja. Esimerkiksi koristeltua kassia, jossa voidaan kantaa sylikoira muistuttavaa pehmoleluja, voidaan pitää osana leluja, samoin joissain tapauksissa palikkalelujen pakkauksia.

Niihin 2 momentissa tarkoitettuihin leluihin, jotka jäisivät tämän lain soveltamisalan ulkopuolelle, sovellettaisiin pääsäännön mu-

kaan lakia kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta (75/2004).

3 §. Soveltamisalaa koskevat rajoitukset. Pykälään ehdotetaan otettavaksi luettelo sellaisista tuotteista, joita tässä laissa ei pidettäisi leluina. Luettelo vastaa direktiivin liitteessä I olevaa luetteloa ja myös EN71 lelustandardiin sisältyvää luetteloa. Luettelossa on kaikkiaan 19 kohtaa.

Direktiivin liitteessä I oleva luettelo ei ole tarkoitettu tyhjentäväksi. Samalla tavoin nyt ehdotetussa pykälässä oleva luettelo ei olisi tyhjentävä. Siten käytännön markkinavalvonnassa saatettaisiin päätyä siihen, että jotakin muutakin tuotetta, joka ei ole mukana luettelossa, ei pidettäisi tämän lain soveltamisalaa kuuluvana leluna, vaan siihen sovellettaisiin muuta kansallista lainsäädäntöä, useimmissa tapauksissa edellä mainittua lakia kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta.

Eräät 3 §:n luettelossa olevat tuotteet ovat sellaisia, että niiden valmistajat ja suunnittelijat eivät ole selvästikään suunnitelleet ja tarkoittaneet niitä lasten leikkeihin. Käytännön pitkäaikaiset kokemukset EU:n leluja koskevassa lainsäädännöstä sekä eurooppalaisessa standardisointityöstä osoittavat kuitenkin, että luetteloon sisällytetyissä tuoteryhmissä syntyy usein tulkintakysymyksiä siitä, ovatko tuotteet leluja tai lelujen kaltaisia. On siten perusteltua, että luettelo on esillä olevassa pykäläehdotuksessa samansisältöisenä kuin se on direktiivin liitteessä I. Direktiivistä poikkeava sääntely kansallisessa laissa voisi aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta.

Direktiivin I liitteen luettelossa on eräissä kohdin annettu havainnollisia esimerkkejä joistakin luetteloon sisällytetyistä tuotteista.

Pykälän 1 kohdan mukaan leluina ei pidettäisi juhlatilaisuuteen tarkoitettuja koristeita.

Pykälän 2 kohdan mukaan leluina ei pidetä keräilijöille tarkoitettuja tuotteita edellyttäen, että tuotteessa tai sen pakkauksessa on näkyvä ja luettava merkintä, jonka mukaan se on tarkoitettu vähintään 14-vuotiaille keräilijöille. Direktiivin liitteen I kohdassa 2 annetaan tästä esimerkkeinä:

- a) yksityiskohtaiset tarkat pienoismallit,
- b) yksityiskohtaisten pienoismallien rakennussarjat,

c) historiallisten lelujen jäljitelmät, ja

d) aitojen ampuma-aseiden mallit.

Pykälän 3 kohdassa suljetaan pois urheiluvälineet, joita ovat myös yli 20 kilogrammaa painaville lapsille tarkoitettut rullaluistimet ja rullalaudat.

Pykälän 4 kohdassa soveltamisalan ulkopuolelle suljetaan polkupyörät, joiden satulan korkeus on yli 435 millimetriä mitattuna kohitusoraan satulan yläosan pintaan, kun satula on vaakasuorassa asennossa ja satulatanko on säädetty alimpaan korkeusasentoon.

Pykälän 5 kohdan mukaan leluina ei pidettäisi polkupyöriä, potkulautoja ja muita kuluvälineitä, jotka on tarkoitettu urheilukäyttöön tai käytettäväksi liikkumiseen yleiselle liikenteelle tarkoitettulla tai yleisesti liikenteeseen käytetyllä alueella.

Pykälän 6 kohdan mukaan lakia ei sovellettaisi sähköisesti toimiviin ajoneuvoihin, jotka on tarkoitettu käytettäväksi liikkumiseen yleiselle liikenteelle tarkoitettulla alueella tai yleisesti liikenteeseen käytetyllä alueella.

Pykälän 7 kohdassa suljettaisiin soveltamisalan ulkopuolelle välineet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi syvässä vedessä, ja lapsille tarkoitettut uimaopetusvälineet. Direktiivin liitteen I kohdassa 7 annetaan näistä esimerkkeinä kelluvat istuimet ja uimakellukset.

Pykälän 8 kohdan mukaan soveltamisalan ulkopuolelle suljettaisiin palapelit, joissa on yli 500 palaa.

Pykälän 9 kohdan mukaan leluina ei pidettäisi aseita tai pistooleja, joissa käytetään puristettua kaasua, lukuun ottamatta vesipyssyjä ja -pistooleja ja jousiammuntaan tarkoitettuja yli 120 senttimetriä pitkiä jousia,

Pykälän 10 kohdan mukaan leluina ei pidettäisi ilotulitteita mukaan lukien nallit, joita ei ole erityisesti suunniteltu leluiksi.

Pykälän 11 kohdassa suljettaisiin soveltamisalan ulkopuolelle tuotteet ja pelit, joissa käytetään teräväkärkisiä heittovälineitä. Direktiivin liitteen I kohdassa 11 annetaan tästä esimerkkinä tikkasarja, jossa on metalliset kärjet.

Pykälän 12 kohdassa soveltamisalan ulkopuolelle suljettaisiin toiminnalliset opettavaiset tuotteet, joita myydään yksinomaan opetustarkoituksiin ja käytettäväksi aikuisten valvonnan alaisuudessa. Direktiivin liitteen I

kohdassa 12 annetaan näistä esimerkkeinä sähköuunit, silytsraudat ja muut yli 24 voltin nimellisjännitettä käyttävät toiminnalliset tuotteet.

Pykälän 13 kohdassa soveltamisalan ulkopuolelle suljettaisiin opetustarkoituksiin kouluissa ja muissa kasvatuksellisissa yhteyksissä aikuisen ohjaajan valvonnassa käytettäviksi tarkoitettut tuotteet. Direktiivin liitteen I kohdassa 13 annetaan tästä esimerkkinä luonnontieteelliset laitteet.

Pykälän 14 kohdan mukaan soveltamisalan ulkopuolelle suljettaisiin sähkölaitteet, joilla käytetään interaktiivisia ohjelmistoja, ja niihin liitettyjä lisälaitteita, jolleivät sähkölaitteet ja niiden lisälaitteet ole erityisesti suunniteltu ja kohdennettu lapsille sekä jos ne on tarkoitettu pelikäyttöön.

Pykälän 15 kohdan mukaan soveltamisalan ulkopuolelle suljettaisiin vapaa-aikaan ja viihteeksi tarkoitettut interaktiiviset ohjelmistot ja niiden tallennusvälineet. Direktiivin liitteen I kohdassa 15 mainitaan edellisestä esimerkkinä tietokonepelit ja tallennusvälineistä cd-levyt.

Pykälän 16 kohdan mukaan vauvojen huvitutit eivät kuuluisi lain soveltamisalaan.

Pykälän 17 kohdan mukaan soveltamisalan ulkopuolelle suljettaisiin lapsiin vetoavat valaisimet.

Pykälän 18 kohdan mukaan lelujen sähkömuuntajia ei pidettäisi tässä laissa leluina.

Pykälän 19 kohdan mukaan soveltamisalan ulkopuolelle suljettaisiin lasten muotiasusteet, joita ei käytetä leikeissä.

Osaa edellä mainitussa luettelossa olevista leluista koskee erityislainsäädäntö, kuten sähköturvallisuussäätely. Monet pois suljetavista tuotteista kuuluisivat kuitenkin yleisen kuluttajaturvallisuuksäätelyn eli kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain soveltamisalaan.

4 §. Määritelmät. Pykälä sisältää lain määritelmät. Se vastaisi sanamuodoltaan direktiivin 3 artiklaa. Direktiivin 3 artiklan 17—25 kohdissa on leluja koskevia erityismääritelmiä. Niitä ja kaikkia muitakaan 3 artiklan määritelmistä ei ole kuitenkaan katsottu tarpeelliseksi sisällyttää pykälään. Näitä määritelmiä käsitellään jäljempänä sekä lain nojalla annettavissa asetuksissa.

Pykälän kohdat 1—14 vastaavat paitsi di-

rektiivin määritelmiä, myös edellä mainitun tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2 artiklassa olevia määritelmiä. Direktiivissä ja asetuksessa käytettävän termin ”talouden toimija” sijasta laissa ehdotetaan käytettäväksi termiä ”elinkeinonharjoittaja” silloin, kun samanaikaisesti tarkoitetaan valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa ja jakelijaa. Asiallista eroa näillä termeillä ei ole. Elinkeinonharjoittajan käsitettä käytetään vakiintuneesti muuallakin Suomen lainsäädännössä, kun tarkoitetaan samanaikaisesti valmistajia ja jakeluportaan myöhemmissä vaiheissa työskenteleviä elinkeinonharjoittajia, valtuutettuja edustajia, maahantuojia ja jakelijoita ja kun kysymys on kaupallisesta toiminnasta.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole vastaavanlaisia määritelmiä.

2 luku. **Elinkeinonharjoittajien velvollisuudet**

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole yhtä yksityiskohtaisia säännöksiä valmistajien, valtuutettujen edustajien, maahantuojien ja jakelijoiden velvollisuuksista kuin nyt ehdotettavassa laissa, koska niitä ei ole ollut vuoden 1988 direktiivissä.

Uudessa direktiivissä on lähtökohtana, että valmistajan velvollisuuksien ja jakeluketjun myöhempien portaiden velvollisuuksien välille on syytä tehdä selvä ero. Sen vuoksi ehdotettavat lain pykälät, jotka koskevat valmistajan velvollisuuksia, olisivat osittain kattavampia kuin pykälät, jotka koskevat valtuutetun edustajan, maahantuojan ja jakelijan velvollisuuksia.

5 §. Valmistajan velvollisuus laatia tekniset asiakirjat, osoittaa vaatimustenmukaisuus sekä säilyttää asiakirjat. Valmistajan olisi pykälän 1 momentin mukaan suunniteltava ja valmistettava markkinoille asetettava lelu tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan valmistajan olisi laadittava tekniset asiakirjat, joista säädetään 42 §:ssä. Valmistajan olisi myös toteutettava tai annettava jonkin muun tahon

toteutettavaksi 35 §:ssä säädetty vaatimustenmukaisuudenarviointimenettely. Kun lelun vaatimustenmukaisuus on osoitettu tässä arviointimenettelyssä, valmistajan on laadittava 32 §:ssä säädetty EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus sekä kiinnitettävä leluun CE-merkintä, josta säädetään 33 ja 34 §:ssä.

Pykälän 3 momentin mukaan valmistajan olisi säilytettävä kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun lelu on saatettu markkinoille, sitä koskevat tekniset asiakirjat ja EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus.

Pykälä vastaa direktiivin 4 artiklan 1, 2 ja 3 kohtaa.

6 §. *Valmistajan velvollisuus varmistaa sarjatuotannon vaatimustenmukaisuus.* Valmistajan olisi pykälän mukaan huolehdittava siitä, että sarjatuotannossa valmistettu lelu on vaatimusten mukainen. Valmistajan olisi otettava asianmukaisesti huomioon muutokset lelun suunnittelussa tai ominaisuuksissa ja muutokset yhdenmukaistetuissa standardeissa, joiden mukaisia lelun vakuutetaan olevan. Valmistajan olisi silloin, kun hän katsoo tämän aiheelliseksi lelun aiheuttamien riskien vuoksi, testattava kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi näytekaupan pidetystä lelusta. Säännösehdotuksen sanamuodosta käy ilmi, että valmistajan itsensä on ensisijaisesti arvioitava, milloin testaukset ovat tarpeellisia. Valmistajan olisi edelleen tutkittava ja pidettävä kirjaa valituksista, leluista, jotka eivät täytä vaatimuksia, ja lelujen palautusmenettelyistä sekä tiedotettava jakelijoille kaikista tuloksista, joita näiden toimenpiteiden avulla on saatu.

Pykälä vastaa pääasiassa direktiivin 4 artiklan 4 kohtaa.

7 §. *Valmistajan velvollisuus varmistaa lelun jäljitettävyyttä sekä ilmoittaa omat yhteystietonsa.* Uuteen lakiin ehdotetaan direktiivin tavoin otettavaksi varsin yksityiskohtaista sääntelyä lelujen jäljitettävyyden varmistamiseksi. Valmistajan olisi siten pykälän 1 momentin mukaan varmistettava, että leluun on kiinnitetty sen tyyppi-, erä-, sarja- tai mallinumero tai muu tunnus, jonka perusteella se voidaan tunnistaa. Jos tämä ei ole mahdollista lelun koon tai luonteen vuoksi, vaadittu tieto voitaisiin esittää pakkauksessa tai lelun mukana olevassa asiakirjassa. Jäljitettävyyteen liittyvät myös lain 21 §:n säännösehdo-

tukset, joita selvitetään jäljempänä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset, joiden tarkoituksena on varmistaa, että lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen pystyy tarvittaessa tavoittamaan valmistajan. Valmistajan olisi siten ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai tavaramerkkinsä sekä selkoinen osoitteensa, josta hänet tavoittaa, joko lelussa tai sen pakkauksessa taikka, jos tämä ei ole mahdollista, lelun mukana olevassa asiakirjassa. Pykälä vastaa direktiivin 4 artiklan 5 ja 6 kohtaa.

8 §. *Valmistajan velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin, antaa tietoja lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle sekä tehdä yhteistyötä tämän viranomaisen kanssa.* Pykälän 1 momentissa velvoitettaisiin valmistaja saattamaan lelu viipymättä vaatimusten mukaiseksi, poistettava se markkinoilta tai saatava loppukäyttäjät palauttamaan lelu, jos hänen on syytä uskoa, että lelu ei ole tämän lain tai leluun sovellettavan muun lainsäädännön mukainen. Valmistajan olisi tällöin myös viipymättä ilmoitettava tästä lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle ja annettava tälle viranomaiselle yksityiskohtaisia tietoja lelusta ja toimenpiteistä, johon valmistaja on ryhtynyt.

Pykälän 2 momentin mukaan valmistajan olisi lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen perustellusta pyynnöstä annettava tälle viranomaiselle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Nämä tiedot olisi annettava valvontaviranomaiselle suomeksi, ruotsiksi tai muulla kielellä, jonka valvontaviranomainen hyväksyy. Käytännön markkinavalvonnassa olisi erityisesti kiireellisiä toimenpiteitä vaativissa tilanteissa tärkeää, että tiedot saadaan lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen käyttöön mahdollisimman nopeasti. Useissa tapauksissa, joissa valmistajan kotipaikka on muualla Euroopan unionissa tai Euroopan unionin ulkopuolella, tiedot on saatavissa nopeammin käyttöön englanniksi kuin suomeksi tai ruotsiksi. Jo nykyisinkin on esimerkiksi se tietojenvaihto Suomen viranomaisten ja Euroopan komission välillä, johon viitataan ehdotuksen 59 §:ssä, toteutettu englannin kielellä. On mahdollista, että lain noudattamisen valvon-

nasta vastaavalla viranomaisella on käytettävissään myös muun kielitaidon omaavaa henkilöstöä, jolloin tämä viranomainen voisi hyväksyä myös muulla kuin kotimaisella kielellä annetut tiedot.

Valmistajan olisi *2 momentin* mukaan myös tehtävä pyynnöstä yhteistyötä lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen kanssa lelun aiheuttamien riskien poistamiseksi.

Pykälä vastaa direktiivin 4 artiklan 8 ja 9 kohtaa.

9 §. *Valtuutettu edustaja.* Pykäläehdotus vastaa sisällöltään direktiivin 5 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan valmistaja voisi nimittää kirjallisella toimeksiannolla valtuutetun edustajan.

Pykälästä ilmenee, että valtuutetun edustajan tehtävät painottuisivat erityisesti yhteydenpitoon tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Valmistaja nimittäisikin ilmeisesti valtuutetun edustajan useimmiten nimenomaan sellaisessa käytännön tilanteessa, jossa valmistajan toimipaikka on muussa maassa kuin Suomessa.

Pykälän *2 momentin* mukaan 5 §:ssä säädetty valmistajan velvollisuudet eivät voi kuulua valtuutetun edustajan toimeksiantoon. Lain 5 §:n mukaan valmistajan olisi varmistettava leluja markkinoille saattaessaan, että ne on suunniteltu ja valmisteltu ehdotetussa laissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Tätä velvollisuutta valmistaja ei voisi siirtää. Samoin valmistaja ei voisi siirtää 5 §:n mukaista velvollisuuttaan, jonka mukaan valmistajan on laadittava tekniset asiakirjat sekä toteutettava tai annettava jonkin muun tahon toteutettavaksi tässä laissa säädetty vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely.

Edelleen 5 §:ssä säädettäisiin, että kun lelun vaatimustenmukaisuus on osoitettu tässä laissa tarkoitetussa menettelyssä, valmistajan olisi laadittava ehdotetussa laissa tarkoitettu EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus. Yhdennä mukaisesti edellä mainitun akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevan asetuksen sääntelyn kanssa on kuitenkin tulkittavissa, että tämä ei estä valtuutettua edustajaa kiinnittämästä leluun CE-merkintää, jos edellytykset tämän merkin kiinnittämiseen ovat olemassa.

Pykälän *3 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi säännökset toimeksiannosta, jonka valmistaja antaa valtuutetulle edustajalle. Sen mukaan toimeksiannossa olisi valtuutetulle edustajalle annettava vähintään seuraavat tehtävät:

1) EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen ja teknisten asiakirjojen pitäminen tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavien viranomaisten saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä, kun lelu on saatettu markkinoille;

2) kaikkien lelun vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tarvittavien tietojen ja asiakirjojen toimittaminen tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle tämän perustellusta pyynnöstä;

3) yhteistyön tekeminen tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen kanssa kaikissa edustajan toimeksiannon piiriin kuuluvien lelujen aiheuttamien riskien poistamiseksi toteutettavissa toiminna.

10 §. *Maahantuojaan velvollisuus varmistua vaatimustenmukaisuuden arvioinnista teknisten asiakirjojen laatimisesta sekä velvollisuus ilmoittaa puutteista valmistajalle.* Maahantuojalla ei, samoin kuin ei jakelijallakaan, olisi velvollisuutta suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä. Maahantuojan saisi pykälän *1 momentin* mukaan saattaa Euroopan talousalueen markkinoille ainoastaan vaatimustenmukaisia leluja.

Maahantuojan velvollisuutena olisi pykälän *2 momentin* mukaan varmistaa, että:

1) valmistaja on arvioinut lelun vaatimustenmukaisuuden asianmukaisesti;

2) valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat;

3) leluun on kiinnitetty CE-merkintä;

4) lelun mukana ovat vaaditut asiakirjat;

5) valmistaja on noudattanut lelun jäljitettävyyttä ja valmistajan tavoitettavuutta koskevia vaatimuksia.

Ehdotus vastaa direktiivin 6 artiklan 2 kohdan alkuosaa.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin, että jos maahantuojalla on syytä uskoa, että lelu ei ole tässä laissa säädettyjen turvallisuusvaatimusten mukainen tai leluun sovellettavan muun lainsäädännön vaatimusten mukainen, maahantuoja ei saisi asettaa leluja saataville markkinoilla ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Jos lelu saattaa aiheuttaa vaaran, maahantuojan olisi ilmoitettava

asiasta valmistajalle. Tämä vastaa pääosin direktiivin 6 artiklan 2 kohdan loppuosaa.

11 §. *Maahantuojan velvollisuus ilmoittaa omat yhteystietonsa.* Pykälän mukaan maahantuojan olisi ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai tavaramerkkinsä ja osoitteensa mahdollista yhteydenottoa varten joko lelussa, tai jos tämä ei ole mahdollista, lelun pakkauksessa tai sen mukana olevassa asiakirjassa. Tämä vastaa direktiivin 6 artiklan 3 kohtaa.

12 §. *Maahantuojan velvollisuus varmistua lelun käyttöohjeista ja varoituksista.* Pykälän mukaan maahantuojan olisi varmistuttava siitä, että lelun mukana on tarvittavat käyttöohjeet ja varoitukset. Yhdenmukaisesti kulutustavaroista ja kuluttajapalveluksista annettavista tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen sääntelyn kanssa ehdotetaan pykälässä säädettäväksi maahantuojalle velvollisuus varmistaa, että lelun mukana olevat käyttöohjeet ja varoitukset on annettu siten kuin kielilaissa säädetään.

Direktiivin 6 artiklan 4 kohta antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden säätää siitä, että varoitukset ja ohjeet annetaan kyseisen valtion kotimaisilla kielillä.

13 §. *Maahantuojan velvollisuus varmistaa lelun varastointi- ja kuljetusolosuhteet.* Maahantuojan olisi pykälän mukaan varmistettava, etteivät varastointi- ja kuljetusolosuhteet vaaranna lelun turvallisuutta sinä aikana, jona lelu on hänen vastuullaan.

Vastaavanlaista sääntelyä ei ole ollut aikaisemmin. Direktiivin johdanto-osassa todetaan, että direktiivissä säädetään selkeästi ja oikeasuhteisesta velvoitteiden jakautumisesta, joka vastaa kunkin toimijan tehtävää toimitus- ja jakeluprosessissa.

Pykälää vastaavaa sääntelyä on direktiivin 6 artiklan 5 kohdassa.

14 §. *Maahantuojan velvollisuus testata lelu ja kirjata valitukset.* Pykälän mukaan maahantuojan on silloin, kun hän katsoo lelun aiheuttamien riskien vuoksi aiheelliseksi kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi testattava näyte markkinoilla saataviksi asettamastaan lelusta. Säännösehdotuksen sanamuodosta käy ilmi, että maahantuojan itsensä on ensisijaisesti arvioitava, milloin testaukset ovat tarpeellisia. Maahantuojan olisi ehdotuksen mukaan myös tutkit-

tava lelusta tehdyt valitukset ja tarvittaessa pidettävä kirjaa valituksista, leluista, jotka eivät täytä vaatimuksia, ja leluja koskevista palautusmenettelyistä sekä tiedotettava jakelejoille kaikista tuloksista, joita näiden toimenpiteiden avulla on saatu. Tämä vastaa pääosin direktiivin 6 artiklan 6 kohtaa.

15 §. *Maahantuojan velvollisuus ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin.* Pykälässä olisi säännöksiä maahantuojan velvollisuudesta ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin ja niistä ilmoittamisesta tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle. Maahantuojan, jolla on syytä uskoa, että lelu, jonka hän on saattanut markkinoille, ei ole tämän lain tai leluun sovellettavan muun lainsäädännön vaatimusten mukainen, on, viipymättä saatettava lelu vaatimusten mukaiseksi, poistettava se markkinoilta tai ryhdyttävä palautusmenettelyyn.

Lisäksi maahantuojan, joka katsoo, että lelu saattaa aiheuttaa riskin, on tiedotettava asiasta tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.

Pykälä vastaa direktiivin 6 artiklan 7 kohtaa.

16 §. *Maahantuojan velvollisuus säilyttää ja toimittaa asiakirjoja ja tehdä yhteistyötä viranomaisen kanssa.* Pykälän 1 momentin mukaan maahantuojan olisi pidettävä EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennös tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun lelu on saatettu markkinoille, ja varmistettava, että tekniset asiakirjat voidaan perustellusta pyynnöstä antaa saataville.

Pykälän 2 momentin mukaan maahantuojan olisi tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen pyynnöstä annettava tälle viranomaiselle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen lelun vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Tiedot olisi annettava suomeksi, ruotsiksi tai muulla kielellä, jonka viranomainen hyväksyy.

Käytännön markkinavalvonnassa olisi erityisesti kiireellisiä toimenpiteitä vaativissa tilanteissa tärkeää, että tiedot saadaan viranomaisen käyttöön mahdollisimman nopeasti.

Useissa käytännön tapauksissa, joissa valmistajan kotipaikka on muualla Euroopan unionissa tai vielä yleisemmin Euroopan unionin ulkopuolella, maahantuojia voi toimittaa tiedot nopeammin viranomaisen käyttöön englanniksi kuin suomeksi tai ruotsiksi.

Maahantuojan olisi momentin mukaan tehtävä pyynnöstä yhteistyötä tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen kanssa markkinoille saattamansa lelun aiheuttamien riskien poistamiseksi.

Pykälä vastaa pääosin direktiivin 6 artiklan 8 ja 9 kohtia.

17 §. Jakelijan velvollisuus varmistua lelun vaatimustenmukaisuudesta ja sitä koskevista asiakirjoista sekä velvollisuus ilmoittaa riskistä valmistajalle tai maahantuojalle. Pykälän 1 momentin mukaan kun jakelija asettaa lelun saataville markkinoilla, hänen on noudatettava asiankuuluvaa huolellisuutta sen varmistamiseksi, että lelu on ehdotetun lain vaatimusten mukainen.

Pykälän 2 momentin mukaan jakelijan olisi ennen lelun asettamista saataville markkinoilla varmistettava, että valmistaja on laatinut vaaditut asiakirjat. Lisäksi jakelijan on varmistettava, että lelussa on vaadittu CE-merkintä sekä vaadittu käyttöohjeet ja varoitusmerkinnät. Jakelijan on varmistettava, että valmistaja on noudattanut 7 §:ssä ja maahantuojia 11 §:ssä säädettyjä vaatimuksia. Ohjeissa ja merkinnöissä käytettävistä kielistä säädetään kielilain 34 §:ssä.

Direktiivin 7 artiklan 2 kohta antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden säätää siitä, että varoitukset ja ohjeet on annettava kyseisen valtion kotimaisilla kielillä.

Pykälän 3 momentin mukaan jakelija ei saisi asettaa lelua saataville markkinoilla, jos hänellä on syytä uskoa, että lelu ei ole tämän lain turvallisuusvaatimusten mukainen tai leluun sovellettavan muun lainsäädännön vaatimusten mukainen, ennen kuin lelu on saatettu vaatimusten mukaiseksi.

Nämä säännökset vastaavat direktiivin 7 artiklan 1 ja 2 kohtaa.

Jos lelu saattaa aiheuttaa vaaraa, jakelijan on pykälän 4 momentin mukaan ilmoitettava siitä valmistajalle tai maahantuojalle.

Pykälän 4 momentti vastaa asiasisällöltään direktiivin 7 artiklan 2 kohtaa.

18 §. Jakelijan velvollisuus varmistaa lelun

varastointi- ja kuljetusolosuhteet. Ehdotetun pykälän mukaan jakelijan olisi varmistettava, että varastointi- ja kuljetusolosuhteet eivät sinä aikana, jona lelu on hänen vastuullaan, vaaranna lelun tässä laissa säädettyjen turvallisuusvaatimusten mukaisuutta. Tämä vastaa sitä, mitä maahantuojan velvollisuudeksi ehdotetaan asetettavaksi lain 13 §:ssä.

Pykälä vastaa asiasisällöltään direktiivin 7 artiklan 3 kohtaa.

19 §. Jakelijan velvollisuus ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin sekä antaa tietoja ja tehdä yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa. Pykälän 1 momentin mukaan jakelijan, jolla on syytä uskoa, että lelu, jonka hän on asettanut saataville markkinoilla, ei ole tämän lain tai leluun sovellettavan muun lainsäädännön mukainen, on saatettava lelu vaatimusten mukaiseksi tai poistettava lelu markkinoilta, tai ryhdyttävä palautusmenettelyyn. Jos lelu saattaa aiheuttaa riskin, jakelijan on lisäksi viipymättä tiedotettava asiasta tämän lain noudattamisesta vastaavalle viranomaiselle ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot kaikista toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin jakelijan velvollisuudesta antaa tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle perustellusta pyynnöstä kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen lelun vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Jakelijoiden olisi tehtävä viranomaisen pyynnöstä sen kanssa yhteistyötä jakelijan markkinoille saattaman lelun aiheuttamien riskien poistamiseksi.

Pykälä vastaa direktiivin 7 artiklan 4 ja 5 kohtaa.

20 §. Valmistajan velvollisuuksien soveltaminen maahantuojaan ja jakelijaan. Tässä pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa maahantuojaa ja jakelijaa pidettäisiin valmistajana ja niitä koskisivat samat velvollisuudet kuin valmistajaa edellä 5—8 §:n mukaisesti. Kun maahantuojia tai jakelija saattaa lelun markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään taikka muuttaa markkinoille jo saatettua lelua tavalla, joka voi vaikuttaa sovellettavien vaatimusten täyttämiseen, pidettäisiin maahantuojaa tai jakelijaa valmistajana. Tätä vastaava säännös on direktiivin 8 artiklassa.

Tilanteessa, joissa lelussa kuitenkin maini-

taan myös sen valmistajaa koskevat tiedot, maahantuoja ja jakelijaa ei pidettäisi valmistajana tämän pykälän mukaisesti, vaikka ne saattaisivatkin lelun markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään.

Silloin, kun valmistaja ei ole vielä tiedä, mihin kohdemaahan valmistettu lelu toimitetaan, tekisi nyt esillä oleva säännösehdotus mahdolliseksi, että maahantuoja tai jakelija saa kiinnittää CE-merkinnän leluun edellyttäen, että he noudattavat jäljempänä lain 33 ja 34 §:ssä säädettyjä CE-merkintää koskevia yleisiä periaatteita ja CE-merkinnän kiinnittämistä koskevia säännöksiä.

21 §. *Tiedot lelujen toimittamisesta toiselle elinkeinonharjoittajalle.* Ehdotettu pykälä vastaa direktiivin 9 artiklaa. Direktiivissä käytettävän käsitteen ”talouden toimija” sijasta pykälässä käytettäisiin käsitettä ”elinkeinonharjoittaja”. Asiaa on käsitelty edellä 4 §:ää koskevilla yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Pykälän 1 momentin mukaan elinkeinonharjoittaja on velvollinen antamaan lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle tämän pyynnöstä luettelo niistä elinkeinonharjoittajista, jotka ovat toimittaneet hänelle leluja sekä niistä elinkeinonharjoittajista, joille hän on toimittanut leluja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että valmistajan on kyettävä esittämään 1 momentissa tarkoitetut tiedot kymmenen vuoden ajalta lelun markkinoille saattamisesta. Muiden elinkeinonharjoittajien on vastaavasti kyettävä esittämään 1 momentissa tarkoitetut tiedot kymmenen vuoden ajalta lelun asettamisesta saataville markkinoilla.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole vastaavanlaista sääntelyä.

3 luku. **Lelujen vaatimustenmukaisuus**

22 §. *Lelun yleinen turvallisuus.* Uudessa direktiivissä on 10 artiklaan otettu yleinen turvallisuusvaatimus. Vuoden 1988 direktiivissä yleinen turvallisuusvaatimus on alakohdistaisten olennaisten turvallisuusvaatimusten tavoin sen liitteessä II. Lakiehdotuksen 22 §:ssä asetettaisiin leluja koskevat yleiset turvallisuusvaatimukset. Direktiivin liitteessä II olevista lelujen mekaanisia ja fysikaalisia

ominaisuuksia, syttyvyyttä, kemiallisia ominaisuuksia, sähköominaisuuksia, radioaktiivisuutta ja hygieniaa koskevista turvallisuusvaatimuksista olisi kustakin ominaisuusryhmästä laissa yleinen säännös turvallisuusvaatimuksista. Tarkemmat säännökset eräiden ominaisuusryhmien erityisistä vaatimuksista annettaisiin valtioneuvoston asetuksella ja osin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella. Lelujen mekaanisia ja fysikaalisia ominaisuuksia, syttyvyyttä, kemiallisia ominaisuuksia, sähköominaisuuksia, radioaktiivisuutta ja hygieniaa koskevien turvallisuusvaatimusten tarkempi sisältö määräytyisi käytännössä uuden lähestymistavan sääntelyn periaatteiden mukaisesti suurelta osin niiden leluja koskevien yhdenmukaistettujen eurooppalaisten standardien perusteella, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Tähän liittyisi oletama lelun vaatimustenmukaisuudesta, josta säädettäisiin 30 §:ssä.

Pykälän 1 momentti sisältää lelulle asetettavat yleiset turvallisuusvaatimukset. Ehdotuksen mukaan lelu, mukaan lukien sen sisältämät kemikaalit, ei saa vaarantaa kenenkään turvallisuutta tai terveyttä, kun sitä käytetään tarkoitettulla ja ennakoitavissa olevalla tavalla. Leluun kiinnitetyissä varoitusmerkinnöissä ja sen mukana olevissa käyttöohjeissa olisi kiinnitettävä lelun käyttäjien ja heidän valvojien huomio lelun käytöstä aiheutuviin vaaroihin ja riskeihin, sekä tapoihin, joilla nämä vältetään.

Tämä 1 momentti vastaa asiasisällöltään uuden direktiivin 10 artiklan 2 kohtaa. Vuoden 1988 direktiivin verrattuna ehdotetuissa turvallisuusvaatimuksissa kiinnitetään aikaisempaa enemmän huomiota lelujen käyttäjiin eli lapsiin ja heidän käyttäytymisensä.

Pykälän 2 momentin mukaan markkinoille saatetun lelun olisi oltava turvallinen sen ennakoitavissa olevan tavanomaisen käyttöajan. Tämä säännös on samansisältöinen kuin direktiivin 10 artiklan 3 kohta.

Voimassa olevassa kansallisessa laissa lelujen turvallisuudessa on sisällöltään vastaavanlaista sääntelyä sen 7 §:ssä, joskin ehdotettua yleisemmässä muodossa.

23 §. *Lelun mekaaniset ja fysikaaliset ominaisuudet.* Pykälässä olisivat yleiset vaatimukset lelun mekaanisista ja fysikaalisista

ominaisuuksista. Sen mukaisesti näiden ominaisuuksien olisi oltava sellaisia, että lelu ei aiheuta ruumiillisen vamman, kuristumisen, tukehtumisen tai hukkumisen vaaraa eikä vahingoita lapsen kuuloa.

24 §. Lelun syttyvyys. Pykälässä säädettäisiin lelun syttyvyysominaisuuksia koskeva yleinen turvallisuusvaatimus. Sen mukaisesti lelu ei saisi muodostaa lapsen ympäristössä palovaaraa.

25 §. Lelun kemialliset ominaisuudet. Pykälän 1 momentissa asetettaisiin lelun kemiallisia ominaisuuksia koskeva yleinen turvallisuusvaatimus. Sen mukaan lelu olisi suunniteltava ja valmistettava niin, että se ei käytettäessä sitä tarkoitettulla tai ennakoitavalla tavalla aiheuta ihmisen terveydelle haittavaikutuksia, jotka johtuvat altistumisesta kemiallisille aineille tai seoksille, joista lelu koostuu tai joita se sisältää, kun leluja käytetään edellä 22 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Uudessa lelujen turvallisuutta koskevassa direktiivissä on erityistä huomiota kiinnitetty vaarallisten aineiden käyttöön leluissa. Näitä ovat etenkin syöpää aiheuttavat, sukusolujen perimää vaurioittavat ja lisääntymiselle vaaralliset aineet ja seokset sekä allergisoivat aineet ja tekijät. Lisäksi tietyille aineille asetettavat raja-arvot on direktiivissä määritetty uudelleen vuoden 1988 direktiivin verrattuna. Tämä sääntely sisältyy direktiivin liitteen II kemiallisia ominaisuuksia koskevaan III osaan.

Pykälän 2 momentin mukaan lelun on täytettävä kemikaalilaissa (744/1989) ja sen soveltamisalaan kuuluvissa EU-asetuksissa asetetut vaatimukset, jotka koskevat tiettyihin tuoteluokkiin kuuluvien aineiden ja seosten tai tiettyjen aineiden ja seosten käyttörajoituksia. Lelulainsäädännön lisäksi on täten otettava huomioon yleinen kemikaalilainsäädäntö, kuten REACH-asetuksessa säädetty. Näitä ovat esineissä olevien aineiden rekisteröintivelvollisuus, ilmoitusvelvollisuus SVHC-aineista, tiedottamisvelvollisuus, mahdolliset luvat ja liitteen XVII mukaiset rajoitukset. Sähkö- ja elektroniikkalelujen osalta on lisäksi otettava huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/95/EY tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa.

26 §. Lelun sähköominaisuudet. Pykälän mukaan lelu olisi suunniteltava ja valmistettava siten, että lelusta ei aiheudu sähköiskun, palovamman, tulipalon tai säteilyn vaaraa. Pykälä vastaa direktiivin liitteen II sähköominaisuuksia koskevaa IV osaa.

On lisäksi huomattava, että leluihin, joilla on sähköisiä ominaisuuksia, sovelletaan myös muuta kansallista lainsäädäntöä. Tähän kuuluvat ainakin valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (853/2004), valtioneuvoston asetus paristoista ja akuista (422/2008), sähköturvallisuuslaki (410/1996) sekä valtioneuvoston asetus sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta (1466/2007).

27 §. Lelun hygieenisuus. Pykälän 1 momentin mukaan lelu olisi suunniteltava ja valmistettava niin, että se täyttää säädetyt hygieni- ja puhtausvaatimukset niin, että vältetään infektio, sairastumis- ja tartuntariski.

Pykälän 2 momentin mukaan alle 3-vuotiaiden lasten käyttöön tarkoitettu lelu olisi suunniteltava ja valmistettava niin, että se voidaan puhdistaa. Tällaisten lasten käyttöön tarkoitettujen tekstiililelujen on oltava pestävä, paitsi, jos se sisältää mekanismin, joka saattaa vahingoittaa liotuspesussa. Tässä tapauksessa sen olisi oltava puhdistettavissa muulla tavoin.

Pykälän sääntely vastaisi direktiivin liitteen II hygieniää koskevaa V osaa. Erityisistä hygieniää koskevista vaatimuksista ei olisi tarpeen säätää tarkemmin asetuksella.

Sääntely olisi tältä osin selvästi yksityiskohtaisempaa kuin voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta.

28 §. Radioaktiivisuus. Pykälän mukaan lelun radioaktiiviselle säteilylle asetettavista vaatimuksista säädettäisiin säteilylaissa (592/1991). Sääntely vastaisi asiasisällöltään direktiivin liitteen II radioaktiivisuutta koskevaa VI osaa. Erityisistä radioaktiivisuutta koskevista vaatimuksista ei olisi tarpeen säätää tarkemmin asetuksella.

29 §. Lelun varoitusmerkinnät ja käyttöohjeet. Pykälään ehdotetaan otettavaksi yleiset säännökset lelun varoitusmerkinnöistä sekä lelun mukana olevista käyttöohjeista. Leluun on merkittävä ohjeet ja varoitukset, jotka

ovat tarpeellisia lelun turvallisen käytön kannalta. Tällaisten ohjeiden ja varoitusten tarpeellisuus on harkittava tapauskohtaisesti. Harkittaessa käyttöohjeen ja varoitusten tarpeellisuutta ja näiden sisältöä tulee ottaa huomioon lakiehdotuksen 22 §:ssä säädetty yleinen turvallisuusvaatimus. Pykälä täydentää siten 22 §:n 1 momentin sääntelyä. Vastaavaa sääntelyä on direktiivin 11 artiklassa sekä 4 artiklan 7 kohdassa.

Pykälän 1 momentin mukaan valmistajan olisi täsmennettävä asianmukaiset käyttörajoitukset, jos ne ovat tarpeen lelun turvallisen käytön kannalta. Silloin, kun varoitusmerkinnät ovat tarpeen, valmistajan olisi ilmoitettava niissä ainakin käyttäjän vähimmäis- tai enimmäisikä ja tarvittaessa käyttäjältä edellytettävät valmiudet, käyttäjän vähimmäis- tai enimmäispaino sekä tarve varmistautua siitä, että lelua käytetään vain aikuisen valvonnassa.

Valmistajan olisi pykälän 2 momentin mukaan merkittävä varoitukset selvästi näkyvällä, helposti ymmärrettävällä ja pysyvällä tavalla joko itse leluun, leluun kiinnitettävään lipukkeeseen tai pakkaukseen sekä tarvittaessa lelun mukana oleviin käyttöohjeisiin. Pienen leluun, joka myydään ilman pakkausta, olisi kiinnitettävä asianmukaiset varoitukset. Varoituksen edellä olisi oltava tapauksesta riippuen sana ”Varoitus” tai ”Varoitukset”. Varoitukset, joilla on ratkaiseva vaikutus ostopäätökseen, valmistajan olisi sijoitettava lelun kuluttajapakkaukseen tai kiinnitettävä muuten leluun niin, että kuluttaja voi lukea ne ennen lelun ostamista. Tässä momentissa säädetty velvoitteet koskisivat myös leluja, joita tarjotaan ostettavaksi verkossa.

Pykälän 3 momentin mukaan varoituksissa ja lelun mukana olevissa käyttöohjeissa käytettävästä kielestä säädetään kielilain 34 §:ssä. Sääntely vastaa pitkälti nykyistä sääntelyä.

Leluista kuluttajalle annettaviin tietoihin säädetään 4 momentin mukaan lisäksi kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetussa laissa (75/2004). Tämän lain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus kulutustavaroista ja kuluttajapalveluksista annettavista tiedoista (613/2004). Asetuksen mukaan kulutustavarasta voidaan antaa tiedot myös yleisesti tunnetuilla ohje- ja varoitus-

merkinnöillä.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta on tätä koskevaa sääntelyä 34 ja 36 §:ssä.

Lain 30—34 § vastaisivat asiasisällöltään direktiivin 13—17 artiklaa. Sääntely olisi tältä osin yhdenmukaista edellä mainitun tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditoitua ja markkinavalvontaa koskevasta vaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen säännösten kanssa.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta on tätä koskevaa sääntelyä huomattavasti niukemmin ja vain joiltain osin.

30 §. *Olettama lelun vaatimustenmukaisuudesta.* Pykälä vastaa direktiivin 13 artiklaa.

Sen mukaisesti lelun, joka on sellaisten yhdenmukaistettujen standardien tai niiden osien mukainen, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, olisi katsottava täyttävän tässä laissa säädetty turvallisuusvaatimukset näiden standardien soveltamisalan osalta. Pykälän mukaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävänä olisi antaa tietoja standardeihin sisältyvistä viittauksista standardeihin, jotka on julkaistu muulla kielellä kuin suomeksi ja ruotsiksi.

Kysymyksessä olevan kaltainen olettama tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta on ollut käytössä siitä asti, kun teknisen yhdenmukaistamisen uusi lähestymistapa otettiin käyttöön 1980-luvulla Euroopan unionin lainsäädännössä. Siten jo vuoden 1988 direktiivin sääntely samoin kuin sääntely voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta perustuu tälle periaatteelle.

Uutta ehdotuksessa on, että tämä olettama on koottu yhteen pykälään, kun sitä koskevia säännöksiä on voimassa olevassa laissa erikseen kunkin lelujen turvallisuutta koskevan eri ominaisuuksia koskevan jakson: mekaanisten ja fysikaalisten ominaisuuksien, syttyvyysominaisuuksien, kemiallisten ominaisuuksien, sähköominaisuuksien, puhtaus ja hygieniavaatimusten sekä radioaktiivisuutta koskevien säännösten yhteydessä.

Asiallista eroa voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna ehdotuksella ei ole.

31 §. *Yhdenmukaistettua standardia koskeva virallinen vastalause.* Pykälä vastaa direktiivin 14 artiklaa mukautettuna kansalliseen

lainsäädäntöön.

Jos tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen katsoo, että yhdenmukaistettu standardi ei ole riittävä täyttämään soveltamisalaansa kuuluvia turvallisuusvaatimuksia 30 §:n mukaisesti, sen olisi pykälän mukaan ilmoitettava asiasta työ- ja elinkeinoministeriölle sekä perusteltava kantansa.

Työ- ja elinkeinoministeriö, joka vastuulle lelujen turvallisuutta koskeva lainsäädäntö kuuluu, huolehtii ehdotuksen mukaan tällaisessa tapauksessa siitä, että asia tulee teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY 5 artiklassa perustetun komitean käsiteltäväksi.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole tätä vastaavaa nimenomaista säännöstä.

32 §. EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus. Pykälä vastaa direktiivin 15 artiklaa ja siihen liittyvää direktiivin liitettä III.

Pykälän *1 momentin* mukaan valmistajan olisi EY-vaatimusten mukaisuusvakuutuksessa ilmoitettava, että tämän lain 22—28 §:ssä olevien lelun turvallisuusvaatimusten täytyminen on osoitettu.

Pykälän *2 momentin* mukaan vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa olisi oltava:

- 1) lelun yksilöllinen tunnistenumero;
- 2) valmistajan tai hänen valtuutetun edustajansa nimi ja osoite;
- 3) ilmoitus siitä, että vaatimustenmukaisuusvakuutus on annettu valmistajan yksinomaisella vastuulla;
- 4) lelun tunniste, joka mahdollistaa vaatimustenmukaisuusvakuutuksen kohteena olevan lelun jäljitettävyyden. Siihen on sisällytettävä riittävän terävä värikuva lelun tunnistamista varten;
- 5) ilmoitus, että lelu on tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukainen;
- 6) viittaus asianmukaisiin yhdenmukaistettuihin standardeihin, joita on käytetty, tai viittaus tyyppitarkastukseen, jonka perusteella vaatimustenmukaisuusvakuutus on annettu;
- 7) ilmoitetun laitoksen yhteystiedot, jos ilmoitettua laitosta on käytetty vaatimustenmukaisuusvakuutusta laadittaessa sekä ilmoi-

tetun laitoksen antaman EY-tyyppitarkastustodistuksen yksilöinnin kannalta tarpeelliset tiedot;

8) vaatimustenmukaisuusvakuutuksen antamispaikka ja -päivä sekä ilmoittajan allekirjoitus ja yhteystiedot.

Näin yksityiskohtainen sääntely EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta olisi kokonaan uutta. Sääntelyn tavoitteena on erityisesti parantaa valvontaviranomaisten mahdollisuuksia selvittää lelun vaatimustenmukaisuutta ja toisaalta osoittaa valmistajille ja muille elinkeinonharjoittajille, että heidän on selvitettävä markkinoille saatettavien ja markkinoilla saataville asetettavien lelujen vaatimustenmukaisuus etukäteen.

33 §. CE-merkintä. Pykälä vastaa direktiivin 16 artiklaa, jossa puolestaan viitataan edellä mainittuun akkreditoitua ja markkinavalvontaa koskevaan asetukseen.

Pykälän *1 momentin* mukaan lelussa, joka on asetettu saataville markkinoilla, olisi oltava CE-merkintä.

Lelua, jossa on CE-merkintä, olisi *2 momentin* mukaan pidettävä tämän lain vaatimusten mukaisena. Tämä ei kuitenkaan estäisi lain noudattamisen valvonnasta vastaavaa viranomaista ryhtymästä tarpeellisiin toimenpiteisiin, jos osoittautuu, että lelu ei ole tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukainen.

Pykälän *3 momentissa* viitattaisiin CE-merkintää koskeviin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 30 artiklassa säädettyihin yleisiin periaatteisiin.

Lelua, jossa ei ole CE-merkintää tai joka ei muuten ole tämän lain mukaisia, voitaisiin pykälän *4 momentin* mukaan esitellä ja käyttää messuilla ja näyttelyissä edellyttäen, että sen yhteydessä ilmoitetaan selvästi, että lelu ei ole tämän lain mukainen ja että sitä ei saa asettaa saataville markkinoilla, ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta säädetään CE-merkinnästä koko lailla samalla tavoin kuin ehdotuksessa. Ehdotetun pykälän sanamuoto on kuitenkin vastaava kuin uudessa lelujen turvallisuudesta annetussa direktiivissä sekä akkreditoitua ja markkinavalvontaa koskevassa asetuksessa.

34 §. CE-merkinnän kiinnittäminen. Pykälä vastaa direktiivin 17 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan CE-merkintä olisi kiinnitettävä leluun, siihen liitettyyn etikettiin tai sen pakkaukseen näkyvästi, helposti luettavasti ja pysyvästi. Pienten lelujen ja pienistä osista muodostuvien lelujen CE-merkintä voitaisiin myös kiinnittää lipukkeeseen tai mukaan liitettävään lehtiseen. Jos tämä ei ole teknisesti mahdollista myyntitelineestä myytävien lelujen ollessa kysymyksessä, tieto olisi kiinnitettävä telineeseen, jos myyntitelinettä käytetään lelujen alkuperäisenä pakkauksena.

Jos CE-merkintä ei näy pakkauksen ulkopuolelle, se olisi pykälän *2 momentin* mukaan kiinnitettävä pakkaukseen.

CE-merkintä olisi pykälän *3 momentin* mukaan kiinnitettävä ennen lelun markkinoille saattamista. CE-merkinnän yhteyteen voitaisiin liittää kuvamerkki tai muu erityisriskiä tai käyttöä osoittava merkki.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta säädetään CE-merkinnän kiinnittämisestä koko lailla samalla tavoin kuin ehdotuksessa. Ehdotetun pykälän sanamuoto on kuitenkin vastaava kuin uudessa direktiivissä sekä akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevassa asetuksessa.

4 luku. **Vaatimustenmukaisuuden arviointi**

35 §. *Turvallisuuden arviointi ennen lelun markkinoille saattamista.* Pykälä vastaa direktiivin 18 artiklaa.

Ehdotetun pykälän mukaan valmistajan on ennen lelun markkinoille saattamista analysoitava kemiallisiin, fysikaalisiin, mekaanisiin ja sähköisiin ominaisuuksiin sekä syttyvyyteen, hygieniaan ja radioaktiivisuuteen liittyvät vaarat, joita lelu saattaa aiheuttaa, ja arvioitava mahdollinen altistuminen näille vaaroille.

Vastaavanlaista nimenomaista ja yhtä seikkaperäistä pykälää ei sisälly voimassa olevaan lakiin lelujen turvallisuudesta. Asiallisesti ehdotettu pykälä on läheisessä yhteydessä ehdotuksen 5—8 §:ään, joissa säädetään valmistajan velvollisuuksista ja 32 §:ään EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta.

36 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointi.* Pykälä vastaa direktiivin 19 artiklaa. Asiallisesti säännökset ovat yhdenmukaisia edellä

mainitun tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä puitteista annettuun päätökseen sisältyvien säännösten kanssa.

Pykälän *1 momentin* mukaan valmistajan olisi ennen lelun markkinoille saattamista osoitettava 2 ja 3 momentin mukaisesti, että lelu täyttää 22—28 §:ssä asetetut turvallisuusvaatimukset.

Jos valmistaja on noudattanut yhdenmukaistettuja standardeja, joiden viitenumero on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja jotka kattavat kaikki lelun turvallisuusvaatimukset, valmistajan olisi pykälän 2 momentin mukaan valvottava tuotantoaan niin, siten kuin tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista ja päätöksen 83/465/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen (EY) 768/2008 liitteen moduulissa A säädetään.

Pykälän *3 momentin* mukaan lelulle olisi tehtävä EY-tyyppitarkastus yhdessä 2 momentissa mainitun päätöksen liitteessä II olevassa moduulissa C säädetyn tyyppimukaisuusmenettelyn kanssa seuraavissa tapauksissa:

1) yhdenmukaistettuja standardeja, joiden viitenumero on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja jotka kattavat kaikki lelun turvallisuusvaatimukset, ei ole;

2) 2 momentissa tarkoitetut yhdenmukaistetut standardit ovat olemassa, mutta valmistaja ei ole soveltanut niitä tai soveltanut niitä ainoastaan osittain;

3) 2 momentissa tarkoitetut yhdenmukaistetut standardit tai jokin niistä on julkaistu varauksin;

4) valmistaja pitää lelun luonnetta, suunnittelua, rakennetta tai tarkoitusta sellaisena, että se edellyttää ulkopuolisen asiantuntijan tarkastusta.

Valmistajan olisi *3 momentin* tarkoittamisessa tapauksissa toteutettava kaikki toimenpiteet sen varmistamiseksi, että valmistusprosessilla ja sen valvonnalla taataan, että valmistetut tuotteet ovat EY-tyyppitarkastus todistuksessa kuvatun hyväksytyyn tyyppiin ja niihin sovellettavien säädösten vaatimusten mukaisia. Tarkemmin asiasta on säädetty edellä mainitun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 768/2008/EY liitteessä II olevassa moduulissa C. EY-tyyppitar-

kastuksesta säädettäisiin lakiehdotuksen 37 §:ssä.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole tätä vastaavaa nimenomaista sääntelyä.

37 §. *EY-tyyppitarkastus.* Pykälä vastaa direktiivin 20 artiklan 1 kohtaa.

Pykälän mukaan EY-tyyppitarkastusta koskevaan hakemukseen, EY-tyyppitarkastuksen suorittamiseen ja EY-tyyppitarkastuksen myöntämiseen sovelletaan edellä 36 §:n 2 momentissa mainitun päätöksen liitteen II moduulissa B säädettyä menettelyä. EY-tyyppitarkastus on tehtävä moduulin B 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitulla tavalla. Mainittujen säännösten lisäksi on noudatettava 36 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta on säännöksiä EY-tyyppitarkastuksesta sen 31 §:ssä mutta kaiken kaikkiaan huomattavasti yleisluontoisemmin kuin ehdotuksen 36—41 §:ssä.

38 §. *EY-tyyppitarkastusta koskeva hakemus.* Pykälän mukaan EY-tyyppitarkastusta koskevassa hakemuksessa olisi oltava kuvaus lelusta ja siinä olisi ilmoitettava lelun valmistuspaikka ja valmistuspaikan osoite. Pykälä vastaa direktiivin 20 artiklan 2 kohtaa.

39 §. *EY-tyyppitarkastuksen suorittaminen.* Pykälä vastaa direktiivin 20 artiklan 3 kohtaa.

Pykälän mukaan silloin, kun ilmoitettu laitos, tekee EY-tyyppitarkastuksen, sen olisi arvioitava yhdessä valmistajan kanssa 35 §:ssä tarkoitettu analyysi vaaroista, joita lelu voi aiheuttaa.

40 §. *EY-tyyppitarkastustodistus ja sen tarkistaminen.* Pykälä vastaa direktiivin 20 artiklan 4 kohdan alkuosaa.

Pykälän 1 momentin mukaan EY-tyyppitarkastustodistukseen olisi sisällytettävä viittaus tämän lain 1 §:ssä tarkoitettuun direktiiviin, värillinen kuva ja selkeä kuvaus lelusta, tieto lelun mitoista sekä luettelo suoritetuista testeistä ja viittaus kuhunkin testausselesteeseen. EY-tyyppitarkastustodistusta olisi tarkistettava silloin, jos lelun valmistusprosessia, raaka-ainetta tai rakenneosia muutetaan sekä tarvittaessa muutoinkin ja joka tapauksessa joka viides vuosi.

Pykälän 2 momentin mukaan Suomessa

tehtävään tyyppitarkastukseen liittyvät asiakirjat ja kirjeenvaihto olisi laadittava suomeksi, ruotsiksi tai muulla kielellä, jonka ilmoitettu laitos hyväksyy. Tilanteessa, jossa ilmoitetun laitoksen palveluksessa on kielitaitoista henkilöstöä, voisi siten olla mahdollista, että tiedot annetaan myös muulla kuin kotimaisella kielellä.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta on 31 §:ssä yleisluontoista sääntelyä EY-tyyppitarkastuksesta. Ehdotettu sääntely olisi tuntuvasti yksityiskohtaisempaa.

41 §. *EY-tyyppitarkastustodistuksen peruuttaminen.* Pykälä vastaa direktiivin 20 artiklan 4 kohdan 3 alakohtaa. Pykälän mukaan ilmoitetun laitoksen olisi peruutettava EY-tyyppitarkastustodistus, jos lelu ei täytä 22—28 §:ssä säädettyjä turvallisuusvaatimuksia

42 §. *Tekniset asiakirjat.* Pykälä vastaa direktiivin 21 artiklaa ja siihen liittyvää direktiivin liitettä IV. Se täsmentää vaatimusta, joka valmistajalle on asetettu lakiehdotuksen siltä osin kuin ne ovat tarpeen vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kannalta 5 §:n 2 momentissa.

Tämän pykälän 1 momentin mukaan teknisten asiakirjojen olisi sisällettävä kaikki tarpeelliset tiedot siitä, miten valmistaja on varmistanut sen, että lelu täyttää 22—28 §:ssä säädetyt edellytykset siltä osin kuin ne ovat tarpeen vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kannalta.

Erityisesti tämä koskisi seuraavia seikkoja, jos ne ovat tarpeen vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kannalta:

1) tarkka kuvaus suunnittelusta ja valmistuksesta, mukaan lukien luettelo leluissa käytetyistä rakenneosista ja materiaaleista sekä kemikaalien toimittajilta hankittavat käyttöturvallisuustiedotteet käytetyistä kemikaaleista;

2) 35 §:n mukaisesti tehty turvallisuuden arviointi;

3) kuvaus noudatetuista vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä;

4) jäljennös 32 §:ssä tarkoitettua EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta;

5) valmistus- ja varastointipaikkojen osoitteet;

6) jäljennökset asiakirjoista, jotka valmistaja on toimittanut ilmoitetulle laitokselle, jos se osallistuu arviointiin;

7) testausselostet ja kuvaus keinoista, joilla valmistaja varmistaa, että tuotanto on yhdenmukaistettujen standardien mukainen, jos valmistaja on noudattanut 36 §:n 2 momentissa tarkoitettua tuotannon sisäisen valvonnan menettelyä; ja

8) jäljennös EY-tyyppitarkastustodistuksesta, kuvaus keinoista, joilla valmistaja varmistaa, että tuotanto on tuotetyypin mukainen EY-tyyppitarkastustodistuksen kuvauksen mukaan, sekä jäljennökset asiakirjoista, jotka valmistaja on toimittanut ilmoitetulle laitokselle, jos valmistaja on teettänyt lelulle 37 §:ssä tarkoitettua EY-tyyppitarkastuksen ja on noudattanut 36 §:ssä tarkoitettua tyyppimukaisuusmenettelyä.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettuihin tekniisiin asiakirjoihin kuuluisivat muun muassa kemikaalien toimittajilta hankittavat käyttöturvallisuustiedotteet lelun valmistukseen käytetyistä kemikaaleista.

Kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteesta säädetään REACH-asetuksen tietojen toimitamista koskevan osaston IV 31 artiklassa sekä asetuksen liitteessä II. Tällainen käyttöturvallisuustiedote on laadittava vaaralliseksi luokitelluista aineista ja seoksista sekä muista vaaraa aiheuttavista kemikaaleista siten kuin REACH-asetuksessa tarkemmin säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan Suomessa laadittavat tekniset asiakirjat olisi laadittava suomeksi, ruotsiksi tai muulla kielellä, jonka tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen hyväksyy. On mahdollista, että viranomaisella on käytettävissään myös muun kielitaidon omaavaa henkilöstöä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että tiedot voitaisiin antaa myös muulla kuin kotimaisella kielellä, jonka tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen hyväksyy.

Jos tekniset asiakirjat on laadittu jollakin muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi, valmistajan olisi toimitettava tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen perustellusta pyynnöstä suomen- tai ruotsinkielinen käännös teknisistä asiakirjoista tai siitä osasta asiakirjoja, joka on lain noudattamisen valvonnan kannalta tarpeen. Jos tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen pyytää teknisten asiakirjojen tai niiden osien käännöstä valmistaja-

jalta, se voisi asettaa tälle 30 päivän määräajan. Määräaika voisi olla tätä lyhyempi, jos se on perusteltua vakavan tai välittömän riskin vuoksi.

Jos valmistaja ei pykälän 3 momentin mukaan noudata 1—2 momentissa säädettyä velvoitetta, tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen voisi vaatia, että valmistaja teettää omalla kustannuksellaan ilmoitetussa laitoksessa viranomaisen asettaman määräajan kuluessa testin, jotta voidaan varmentaa yhdenmukaistettujen standardien ja olennaisten turvallisuusvaatimusten noudattaminen.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta on sen 33 §:ssä säännöksiä asiakirjoista, joiden on oltava saatavilla tarkastusta varten. Nyt ehdotettava teknisiä asiakirjoja koskeva sääntely on tätä huomattavasti seikaperäisempää.

5 luku. **Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos**

43 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoittaminen.* Pykälän sääntelyllä pantaisiin täytäntöön ne yleiset vaatimukset, jotka koskevat jäsenvaltion vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten ilmoittamisesta vastuussa olevia viranomaisia direktiivin 25 artiklassa.

Pykälän 1 momentin alkuosan mukaan työ- ja elinkeinoministeriön olisi ilmoitettava Euroopan komissiolle laitokset, jotka saavat tehdä EY-tyyppitarkastuksia.

Lakiehdotuksen 4 §:n 10-kohdan mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella tarkoitetaan elintä, joka arvioi, täyttävätkö lelut niille asetetut vaatimukset.

Direktiivin mukaan tällaisia arviointitoimia ovat kalibrointi, testaus, sertifiointi ja tarkastukset.

Työ- ja elinkeinoministeriö on vastuussa lelujen turvallisuutta koskevan lainsäädännön kehittämisestä, joten on perusteltua, että ilmoitusvelvollisuus annetaan laissa tälle ministeriölle. Työ- ja elinkeinoministeriö, jolla ei ole valvontaviranomaistehtäviä, soveltuu tähän tehtävään, mutta se edellyttää, että ministeriöllä on käytössään asiantunteva arvio laitoksen pätevydestä.

Työ- ja elinkeinoministeriön olisi ilmoitettava komissiolle myös myöhemmistä merkityksellisistä muutoksista edellä mainittuun ilmoitukseen.

Pykälän 2 momentin mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset arvioisi Suomessa Mittatekniikan keskuksen FINAS-akkreditointipalvelu. Arvioinnista säädetään laissa vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyuden toteamisesta.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole tätä pykälää vastaavaa sääntelyä ilmoituksista.

44 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosta koskevat yleiset vaatimukset.* Pykälä vastaa direktiivin 26 artiklan kohtia 1—5.

Pykälän mukaan tämän vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen olisi täytettävä seuraavat edellytykset:

1) laitoksen on oltava oikeushenkilö;

2) laitoksen on oltava arvioimastaan organisaatiosta ja lelusta riippumaton ulkopuolinen asiantuntija. Direktiivin mukaan liikealan yhdistykseen tai ammatilliseen keskusjärjestöön kuuluvan tahon, joka edustaa arvioimiensa lelujen suunnitteluun, valmistamiseen, toimittamiseen, asentamiseen, käyttöön tai ylläpitämiseen osallistuvia yrityksiä, voidaan katsoa olevan tällainen laitos, kun pystytään osoittamaan, että se on riippumaton ja että sillä ei ole eturistiriitaa;

3) laitos, sen ylin johto ja vaatimusten arviointitehtävistä vastaava henkilöstö eivät saa olla arvioimiensa lelujen suunnittelijoita, valmistajia, toimittajia, asentajia, ostajia, omistajia, käyttäjiä, vastuussa lelujen huollosta eivätkä minkään tällaisen osapuolen valtuutettuja edustajia. Direktiivin mukaan tämä ei kuitenkaan sulje pois mahdollisuutta käyttää arvioituja leluja, jotka ovat välttämättömiä vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen toiminnan kannalta eikä mahdollisuutta tällaisten lelujen henkilökohtaiseen käyttöön. Edelleen direktiivin mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos, sen ylin johto ja vaatimuksenarviointitehtävien suorittamisesta vastaava henkilöstö eivät saa olla suoraan mukana näiden lelujen suunnittelussa, valmistuksessa, kaupan pitämisessä, asentamisessa, käytössä tai ylläpidossa eivätkä edustaa näissä toiminnoissa mukana olevia osapuolia. He eivät saa osallistua sellaiseen

toimintaan, joka voi olla ristiriidassa heidän suorittamansa arvioinnin riippumattomuuden kanssa tai vaarantaa heidän luotettavuutensa siltä osin kuin on kyse vaatimustenmukaisuuden arvioinnista, joita varten heidät on ilmoitettu. Tämä koskee erityisesti konsulttipalveluja. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on direktiivin mukaan varmistettava, että niiden tytäryhtiöiden tai alihankkijoiden toimet eivät vaikuta niiden suorittamisen vaatimustenmukaisuuden arviointitoimien luottamuksellisuuteen, objektiivisuuteen ja puolueettomuuteen.

4) laitoksen ja sen henkilöstön on arvioitava vaatimustenmukaisuus mahdollisimman luotettavasti ja heillä on oltava kyseisellä erityisalalla vaadittava tekninen pätevyys ja heidän on oltava riippumattomia. Direktiivin mukaan tämä tarkoittaa riippumattomuutta erityisesti taloudellisesta painostuksesta ja johdattelusta, joka saattaisi vaikuttaa heidän arviointiinsa ja vaatimustenmukaisuuden arviointitoimiensa tuloksiin, erityisesti niiden henkilöiden tai henkilöryhmien taholta, joille näiden toimien tuloksilla on merkitystä.

5) laitoksen on kyettävä suorittamaan kaikki EY-tyyppitarkastukseen liittyvät, jotka sille osoitetaan 36 §:ssä ja joita varten ne on ilmoitettu, riippumatta siitä, suorittaako laitos kyseiset tehtävät itse vai suoritetaanko ne sen puolesta ja sen vastuulla.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta on sen 32 §:ssä ilmoitettua laitosta koskevia vaatimuksia, jotka ovat huomattavasti yleisluontoisempia kuin ehdotuksen 43—52 §:ssä olevat säännökset.

45 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen toiminta.* Pykälä vastaa direktiivin 26 artiklan 6 kohtaa.

Pykälän 1 momentin mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella olisi oltava käytössään:

1) riittävä henkilöstö, jolla on tekninen tietämys, sekä riittävä ja soveltuva kokemus vaatimustenmukaisuuden arviointitehtävien suorittamiseksi;

2) kuvaukset menettelyistä, joiden mukaisesti vaatimustenmukaisuus arvioidaan siten, että varmistetaan menettelyn avoimuus ja toistettavuus;

3) asianmukaiset toimintalinjat ja menettelyt, joiden perusteella vaatimustenmukaisuus-

den arviointi erotetaan laitoksen muista toiminnoista;

4) menettelyt, joiden mukaisesti se hoitaa tehtäviään siten, että yrityksen koko, toimiala ja rakenne, lelujen tekninen monimutkaisuus sekä se, onko kyse massa- tai sarjatuotannosta, otetaan asianmukaisesti huomioon.

Pykälän 2 momentin mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella olisi oltava tarvittavat edellytykset niiden teknisten ja hallinnollisten tehtävien suorittamiseen, joita arvioinnin asianmukainen hoitaminen edellyttää, ja sillä on oltava mahdollisuus käyttää kaikkia tarvittavia laitteita ja välineitä.

46 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen vastaavaa henkilöstöä koskevat vaatimukset.* Pykälä vastaa direktiivin 26 artiklan 7 kohtaa.

Pykälän mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointitoimien suorittamisesta vastaavalla henkilöllä olisi oltava:

1) vankka tekninen ja ammatillinen koulutus, joka kattaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnin sillä alalla, jolle vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos on ilmoitettu;

2) riittävät tiedot arviointeja koskevista vaatimuksista ja riittävät valtuudet tällaisiin arviointeihin;

3) asianmukaiset tiedot ja ymmärrys olenaisista vaatimuksista, sovellettavista yhdenmukaistetuista standardeista ja asiaankuuluvista EU:n lainsäädännön säännöksistä ja toimeenpanosäännöistä; ja

4) kyky laatia todistuksia, asiakirjoja ja selostuksia, joilla osoitetaan, että arvioinnit on suoritettu.

47 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen puolueettomuus.* Pykälän vastaa direktiivin 26 artiklan 7 kohtaa.

Pykälän mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, sen ylimmän johdon ja arviointihenkilöstön olisi oltava puolueettomia. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ylimmän johdon ja arviointihenkilöstön palkkiot eivät saisi olla riippuvaisia suoritettujen arviointien määrästä eivätkä tuloksista.

48 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen velvollisuus ottaa vastuuvakuutus.* Pykälä vastaa direktiivin 26 artiklan 9 kohtaa.

Pykälän mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella olisi oltava vastuuvakuu-

tus. Direktiivin mukaan tämä vastuuvakuutuksen ottamista koskevaa velvollisuutta ei sovelleta silloin, jos tällainen vastuu kuuluu jäsenvaltion lainsäädännön perusteella jäsenvaltiolle tai jollei jäsenvaltio itse ole suoraan vastuussa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista. Tällaista kansallista vastuujärjestelyä vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksista ei ole Suomessa.

49 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen toimintaan liittyvien tietojen antaminen viranomaisille.* Pykälä vastaa direktiivin 26 artiklan 10 kohtaa.

Pykälän mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen henkilökuntaan kuuluvien olisi sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, annettava tietoja laitoksen toiminnasta tämän lain noudattamisen valvonnan vastaaville viranomaisille.

50 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen velvollisuus osallistua standardointitoimiin ja ilmoitettujen laitosten koordinaatioryhmän työhön.* Pykälä vastaa direktiivin 26 artiklan 10 kohtaa.

Sen mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen olisi osallistuttava asiankuuluviin standardointitoimiin ja 1 §:ssä mainitun direktiivin 38 artiklan nojalla perustetun ilmoitettujen laitosten koordinaatioryhmän työhön. Laitoksen olisi varmistettava, että sen arviointihenkilöstö saa tiedon standardoinnista ja koordinaatioryhmän työstä. Koordinaatioryhmän tekemiä hallinnollisia päätöksiä ja asiakirjoja olisi noudatettava arviointityössä.

Erityisesti nämä velvoitteet saattavat muodostaa käytännössä merkittävän kynnyksen Suomessa toimivien tutkimuslaitosten ja laboratorioden halukkuudelle hakea ilmoitetun laitoksen asemaa.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta on säännöksiä ilmoitettua laitosta koskevista vaatimuksista sen 32 §:ssä. Nyt ehdotettava sääntely on tätä yksityiskohtaisempaa.

51 §. *Arviointilaitosta koskeva olettama.* Pykälä vastaa direktiivin 27 artiklaa.

Pykälän mukaan, jos vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos osoittaa olevansa asianmukaisissa yhdenmukaistetuissa standardeissa tai niiden osissa, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan unionin virallisessa

lehdessä, vahvistettujen edellytysten mukainen, sen oletetaan ehdotetun pykälän mukaan täyttävän tässä laissa säädetyt standardien soveltamisalaan kuuluvat vaatimukset.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole tätä pykälää vastaavaa nimenomaista säännöstä.

52 §. *Virallinen vastalause arviointilaitosta koskevasta standardista.* Pykälä vastaa direktiivin 28 artiklaa siltä osin kuin siinä säädetään jäsenvaltioiden velvollisuuksista.

Jos tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomaisena katsoo, että edellä 51 §:ssä tarkoitettu standardi ei ole riittävä täyttämään soveltamisalaansa kuuluvia vaatimuksia, sovellettaisiin pykälän mukaan 31 §:n säännöksiä. Tämän mukaisesti viranomaisen olisi ilmoitettava havainnostaan työ- ja elinkeinoministeriölle, jonka tehtävänä olisi tällöin huolehtia siitä, että asia tulee Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY 5 artiklassa perustetun komitean käsiteltäväksi.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole esillä olevaa pykälää vastaavaa sääntelyä.

53 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen yleiset velvollisuudet.* Pykälä vastaa direktiivin 35 artiklan alkuosaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan ilmoitetun laitoksen olisi arvioitava vaatimustenmukaisuus siten kuin 36 §:ssä säädetään. Kysymykseen tulevat arviointimenettelyt määrättyisivät kulloisenkin tilanteen mukaisesti 36 §:ssä säädetyllä tavalla.

Pykälän *2 momentin* mukaan vaatimustenmukaisuus olisi arvioitava siten, että välteään tarpeettoman rasituksen aiheuttamista elinkeinonharjoittajille.

Vaatimustenmukaisuutta arvioitaessa olisi tämän mukaisesti otettava huomioon yrityksen koko, toimiala, rakenne, kyseessä olevan lelun tekninen monimutkaisuus sekä se, onko kyse massa- tai sarjatuotannosta. Vaatimustenmukaisuutta arvioitaessa olisi kuitenkin noudatettava riittävää tarkkuutta sen varmistamiseksi, että lelu on tämän lain vaatimusten mukainen.

Kysymyksessä oleva sääntely on merkittävää sen vuoksi, että vaatimustenmukaisuuden arviointia suorittavat ilmoitetut laitokset ovat ainakin pääsääntöisesti kaupallisia yrityksiä.

Arviointitehtäviä suorittaessaan heidät on tämän mukaisesti velvoitettu ottamaan huomioon myös toimeksiantajana toimivan elinkeinonharjoittajan edut työn tarkkuudesta ja suojan tasosta kuitenkin tinkimättä.

Vastaavanlaista sääntelyä ei sisälly voimassa olevaan lakiin lelujen turvallisuudesta.

54 §. *EY-tyyppitarkastustodistuksen antamatta jättäminen ja sen voimassaolon peruuttaminen.* Pykälä vastaa direktiivin 35 artiklan 3—5 kohtaa.

Jos ilmoitettu laitos havaitsee, että valmistaja ei ole varmistautunut siitä, että lelu täyttää 22—28 §:ssä säädetyt tai vastaavissa yhdenmukaistetuissa standardeissa asetetut vaatimukset, sen olisi pykälän *1 momentin* mukaan vaadittava valmistajaa korjaamaan tilanne eikä se saisi antaa valmistajalle EY-tyyppitarkastustodistusta. Vaikka ilmoitettu laitos ei ole tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomaisena, sille asetettaisiin tässä pykälässä velvoitteita sen varalta, että arvioinnissa havaitaan vaatimustenvastaisuutta.

Jos ilmoitettu laitos katsoo EY-tyyppitarkastustodistuksen antamisen jälkeen suoritettavan vaatimustenmukaisuuden valvonnan yhteydessä, ettei lelu enää ole vaatimusten mukainen, sen olisi pykälän *2 momentin* mukaan vaadittava valmistajaa korjaamaan tilanne ja tarvittaessa peruutettava EY-tyyppitarkastustodistus väliaikaisesti tai kokonaan.

Jos tilannetta ei korjata tai toimenpiteillä ei ole vaadittua vaikutusta, ilmoitetun laitoksen olisi pykälän *3 momentin* mukaan tarpeen mukaan rajoitettava EY-tyyppitarkastustodistusta tai peruutettava se väliaikaisesti tai kokonaan. Rajoitus saattaisi merkitä, että EY-tyyppitarkastustodistus koskisi vain tietynlaisia turvallisuusasioita, esimerkiksi lelun mekaanisiin tai fysikaalisiin ominaisuuksiin liittyä mutta ei esimerkiksi sen syttyvyyttä.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole tätä pykäläehdotusta vastaavaa sääntelyä.

55 §. *Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen velvollisuus antaa tietoja.* Pykälä vastaa direktiivin 36 artiklaa.

Pykälän *1 momentin* mukaan ilmoitetun laitoksen olisi ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavista seikoista:

1) EY-tyyppitarkastuksen epääminen tai rajoittaminen ja taikka siitä annetun todistuksen voimassaolon peruuttaminen väliaikaisesti tai kokonaan;

2) olosuhteet, jotka vaikuttavat ilmoitetun laitoksen vaatimustenmukaisuuden arviointitoiminnan soveltamisalaan ja ehtoihin;

3) vaatimustenmukaisuuden arviointitoimia koskevat tietopyynnöt, jotka se on saanut tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalta valvontaviranomaiselta;

4) pyynnöstä vaatimustenmukaisuuden arviointitoimet, jotka on suoritettu niitä koskevan ilmoitetun laitoksen toimialalla ja mahdollisesti suoritettavat muut toimet, mukaan luetun rajat ylittävät toimet ja alihankinta.

Ilmoitetun laitoksen olisi pykälän 2 momentin mukaan toimitettava muille ilmoituksille laitoksille, jotka suorittavat samanlaisia vaatimustenmukaisuuden arviointitoimia 1 §:ssä tarkoitettujen direktiivien nojalla ja kattavat samat lelut, asiankuuluvat tiedot kysymyksistä, jotka liittyvät vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kielteisiin tuloksiin ja pyynnöstä myös myönteisiin tuloksiin.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole tätä pykälää vastaavaa sääntelyä.

6 luku. Lain noudattamisen valvonta

56 §. *Lain noudattamisen valvonnasta vastaavat viranomaiset.* Pykälän mukaan tämän lain noudattamista valvoisivat kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 8—11 §:ssä mainitut viranomaiset.

Kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 8 §:n 1 momentin (1273/2010) mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen valvontaa sekä suunnittelee, ohjaa ja kehittää valvontaa.

Tullilaitos valvoo kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 9 §:n mukaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten suorittamisen yhteydessä käytettävien tavaroiden maahantuonnissa sekä viennissä ja

kauttakuljetuksessa sekä suunnittelee ja ohjaa valvontaa tältä osin.

Aluehallintovirasto valvoo kulutustavaroitten ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 10 §:n (1217/2009) mukaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista ja ohjaa kuntien valvontaa toimialueellaan.

Kunnan tehtävänä on kulutustavaroitten ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 11 §:n mukaan alueellaan valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista. Kunnassa nämä tehtävät hoitaa kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin (kunnan valvontaviranomainen). Valtuusto voi antaa lautakunnalle tai toimielimelle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle tai jaostolle, jolloin nämä voivat määrätä laissa tarkoitettuja sanktioita. Kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä edellä tarkoitettua sopimuksen toisen kuntayhtymän kanssa, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta säädetään 5 §:ssä, että lelujen turvallisuuden valvontaan sovelletaan lakia kulutustavaroitten ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta. Lisäksi lain 5 §:ssä on säädetty että myös lääninhallitus (nykyinen aluehallintovirasto) ja kunnan valvontaviranomainen voisi määrätä kulutustavaroitten ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 23 §:ssä tarkoitettua kiellon.

Tämä merkitsee, että valvontaviranomaisorganisaatio pysyisi ehdotuksen toteutuessa nykyisenkaltaisena.

Nykyinen valvontaviranomaisorganisaatio on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi lelujen turvallisuutta koskevan lainsäädännön valvonnassa.

Edellä yleisperusteluissa on käsitelty kuluttajaturvallisuusvalvonnan vakiintunutta työnjakoa, jonka mukaisesti kulutustavaroitten, kuten lelujen turvallisuuden valvonta kuuluu ensisijaisesti keskushallinnon viranomaiselle

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesille ja kuluttajapalvelusten valvonta kunnan valvontaviranomaisille. Tulli valvoo Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista tuotavien lelujen turvallisuutta.

57 §. Lelujen turvallisuuden valvonta. Pykälä vastaa asiasisällöltään direktiivin 39 ja 40 artikloja.

Pykälän mukaan lelujen turvallisuuden valvontaan sovelletaan edellä 56 §:ssä mainittua kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annettua lakia.

Direktiivin 40 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on järjestettävä ja toteutettava markkinoille saatettujen lelujen valvonta akkreditoitua ja markkinavalvontaa koskevan asetuksen (EY) N:o 765/2008 15—29 artiklan mukaisesti. Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta kattaa ne viranomaisten valtuuksia ja valvontakeinoja koskevat säännökset, joista tässä asetuksessa säädetään. Se kattaa myös yleisestä tuoteturvallisuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/95/EY sääntelyn markkinoilla olevien tuotteiden valvonnasta, johon lelujen turvallisuutta koskevassa direktiivissä myös viitataan sen 52 artiklassa.

Valvontaviranomaisen olisi pykälän toisen virkkeen mukaan otettava asianmukaisella tavalla huomioon ennalta varautumisen periaate.

Komissio on antanut helmikuussa 2000 ennalta varautumisen periaatetta koskevan tiedonannon, jossa on selvitetty tätä käsitettä.

Ennalta varautumisen periaatetta noudatetaan tämän tiedonannon mukaan, jos tieteelliset tiedot eivät ole riittäviä, lopullisia tai varmoja tai jos alustavan tieteellisen arvioinnin mukaan on kohtuulliset perusteet epäillä, että ympäristöön, ihmisen terveyteen, eläimiin tai kasveihin kohdistuu mahdollisesti vaarallisia vaikutuksia.

Tiedonannossa mainitaan seuraavat kolme sääntöä, joita ennalta varautumisen periaatetta sovellettaessa olisi noudatettava:

- tehdään mahdollisimman täydellinen tieteellinen arviointi tieteellisen epävarmuuden asteen määrittämiseksi
- arvioidaan toimien puuttumisesta aiheutuvat riskit ja seuraukset
- otetaan mahdollisimman avoimesti kaikki sidosryhmät tarkastelemaan mahdollisia toi-

mia.

Komission tiedonannossa on päähuomiossa EU-tasolla toteutettavat toimenpiteet, mutta periaatetta voidaan tältä pohjalta noudattaa soveltuvin osin kansallisella tasolla toteutettavassa lelujen turvallisuuden valvonnassa.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta on 5 §:ssä viittaus yleisen tuoteturvallisuuslainsäädännön noudattamiseen. Ennalta varautumisen periaatetta ei voimassa olevassa laissa mainita.

58 §. Ilmoitetulle laitokselle annettavat määräykset. Pykälä vastaa asiasisällöltään direktiivin 41 artiklaa.

Jos tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen havaitsee, että lelu ei täytä lain 22—28 §:ssä asetettuja turvallisuusvaatimuksia, se voisi pykälän 2 momentin mukaan tarvittaessa määrätä, että ilmoitetun laitoksen on peruutettava kyseistä lelua koskevan EY-tyyppitarkastustodistuksen voimassaolo.

Tieto lelun määräystenvastaisuudesta saattaa tulla esimerkiksi komissiolta vakavan riskin aiheuttavien tuotteita koskevan ilmoitusjärjestelmän kautta tai muutoin joltakin muulta taholta kuin asianomaiselta ilmoittelulta laitokselta itseltään.

Pykälän 2 momentin mukaan tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen olisi tarvittaessa ja erityisesti edellä 40 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, joissa lelun valmistusprosessia, raaka-aineita tai rakenneosia muutetaan, määrättävä, että ilmoitetun laitoksen on tarkistettava antamaansa EY-tyyppitarkastustodistusta

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole tätä pykäläehdotusta vastaavaa sääntelyä.

59 §. Ilmoitukset riskin aiheuttavista leluista. Pykälän vastaa direktiivin 42 artiklan 4—6 kohtien sääntelyä.

Pykälän mukaan tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa Euroopan komissiolle eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvistä tiedoista säädettäisiin eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetussa laissa (1197(2009)). Mainittu laki itsessään velvoittaa muutamaa poikkeusta lukuun ot-

tamatta suomalaisia viranomaisia ilmoittamaan valvonnassa tekemistään lelujen markkinoilla oloa rajoittavista toimista Euroopan komissiolle. Pykälään ehdotetaan selvyyden vuoksi otettavaksi viittaus tähän ilmoituksia koskevaan erityislakiin.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuudesta ei ole nimenomaista tätä vastaavaa sääntelyä.

60 §. *Valvonnasta vastaavan viranomaisen toimenpiteet muodollisen vaatimustenvastaisuuden tilanteessa.* Pykälä vastaa direktiivin 45 artiklaa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen olisi vaadittava asianomaista elinkeinonharjoittajaa korjaamaan vaatimustenvastaisuus, jos se havaitsee, että:

- 1) CE-merkintä on kiinnitetty 33 tai 34 §:n vastaisesti;
- 2) CE-merkintää ei ole kiinnitetty;
- 3) 32 §:ssä tarkoitettua EY-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ei ole laadittu tai se ei ole 32 §:n mukainen;
- 4) teknisiä asiakirjoja ei ole saatavilla tai ne eivät ole täydellisiä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu vaatimustenvastaisuus jatkuu, tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen olisi pykälän 2 momentin mukaan ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin lelun markkinoille saataville asettamisen rajoittamiseksi tai kieltämiseksi taikka varmistettava, että lelua koskeva palautusmenettely järjestetään tai lelu poistetaan markkinoilta.

Nyt esillä olevasta säännöksestä käy ilmi, että tässä tarkoitettu vaatimustenvastaisuus saattaa liittyä muihinkin seikkoihin kuin siihen, että lelu on ihmisten terveydelle tai muulle omaisuudelle vaarallinen. Niissä tilanteissa, joissa lelu aiheuttaa vaaran terveydelle tai muulle omaisuudelle sovelletaan laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta.

Esimerkiksi CE-merkin tai EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen puuttuminen lelusta tai siihen liittyvistä asiakirjoista taikka CE-merkinnän määräystenvastainen käyttö velvoittaisivat esillä olevan pykälän mukaan lain noudattamisen valvonnasta vastaavia viranomaisia ryhtymään toimenpiteisiin myös sellaisissa tilanteissa, joissa tästä määräys-

tenvastaisuudesta ai aiheudu vaaraa.

Voimassa olevassa laissa lelujen turvallisuutta ei ole tätä pykälää koskevaa nimenomaista sääntelyä lukuun ottamatta sen 30 §:ää, joka koskee CE-merkinnän puuttumista, vaan siinä viitataan vain yleisluontoisesti tuoteturvallisuuslainsäädäntöön ja sen valvontakeinoihin.

7 luku. Erinäiset säännökset

61 §. *Tarkemmat säännökset.* Pykälän mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin lelujen mekaanisia ja fysikaalisia ominaisuuksia, syttyvyyttä, kemiallisia ominaisuuksia ja sähköominaisuuksia koskevista erityisistä turvallisuusvaatimuksista sekä eräitä lelutyypin erityisistä varoitusmerkinnöistä.

Pykälän 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella säädettäisiin allergisoivista hajusteista, joiden käyttö leluissa on kielletty, allergisoivista hajusteista, joiden käytöstä lelussa on ilmoitettava lelussa tai sen pakkauksessa, sekä eräiden aineiden ja seosten siirtymisen raja-arvoista.

Kysymyksessä olevat sääntelyt ovat luonteeltaan teknisiä ja perustuvat asiasisällöltään pitkälti Euroopan komission päätöksiin, joiden pohjana on komission asianomaisen tiedekomitean asiantuntijalausunto. Tarkoituksena on, että erityisesti allergisoivia hajusteita koskeva sääntely ja säännökset eräiden aineiden ja seosten siirtymisen raja-arvoista mukautetaan tekniseen kehitykseen, joten niihin saattaa tulla muutoksia tai lisäyksiä jopa vuosittain. Sen vuoksi on tarkoituksenmukaista, että niitä koskeva sääntely on työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa, jonka muuttaminen aiheuttaa vähäisempää hallinnollista taakkaa kuin valtioneuvoston asetuksen muuttaminen.

Tämän esityksen liitteenä ovat luonnos valtioneuvoston asetukseksi lelujen eräistä erityisistä turvallisuusvaatimuksista sekä eräiden lelutyypin erityisistä varoitusmerkinnöistä sekä luonnos työ- ja elinkeinoministeriön asetukseksi eräistä leluja koskevista kemiallisista vaatimuksista.

8 luku. **Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset**

62 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Lain 25 § ehdotetaan kuitenkin tulevaksi voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2013, koska lelujen kemiallisia ominaisuuksia koskeville vaatimuksille on asetettu pidempi siirtymäaika, kuten edellä on todettu.

Lakia sovellettaisiin leluihin, jotka saataan markkinoille voimaantulopäivämäärän jälkeen.

Ennen tämän lain voimaan tuloa markkinoille saatettuihin leluihin sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tällä lailla kumottaisiin lelujen turvallisuudesta annettu laki (287/1997). Ennen lain voimaantuloa markkinoille saatettuihin leluihin sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2 Tarkemmat säännökset

Tarkoituksena on, että ehdotettu laki kattaisi lelujen turvallisuuden kannalta keskeiset turvallisuusvaatimukset. Lelujen mekaanisia ja fysikaalisia ominaisuuksia, syttyvyyttä, kemiallisia ominaisuuksia ja sähköominaisuuksia koskevista erityisistä turvallisuusvaatimuksista sekä eräiden lelutyypin erityisistä varoitusmerkinnöistä säädettäisiin lain

nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksissa.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella säädettäisiin allergisoivista hajusteista, joiden käyttö leluissa on kielletty, allergisoivista hajusteista, joiden käytöstä lelussa on ilmoitettava lelussa tai sen pakkauksessa sekä eräiden aineiden ja seosten siirtymisen raja-arvoista.

Luonnokset edellä mainituiksi asetukseksi on otettu tämän esityksen liitteiksi.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Kemiallisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset ehdotuksen 25 §:ssä tulisivat kuitenkin voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2013.

4 Lakiehdotuksen säätämisjärjestys

Ehdotettu laki vastaisi perustuslain edellyttämää säädöstasoa eikä se sisältäisi perustuslain kannalta ongelmallisia perusoikeusrajoituksia. Tällä perusteella katsotaan, että esityksen sisältämä ehdotus voidaan käsitellä tavallisessa säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****lelujen turvallisuudesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla pannaan täytäntöön lelujen turvallisuudesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/48/EY

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan tuotteisiin, jotka on suunniteltu tai tarkoitettu käytettäväksi alle 14-vuotiaiden lasten leikeissä (*lelu*).

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta seuraaviin leluihin:

- 1) julkiseen käyttöön tarkoitetut leikkikenttävälineet;
- 2) julkiseen käyttöön tarkoitetut peliautomaatit;
- 3) polttomoottorilla varustetut leikkiajoneuvot;
- 4) leikkihöyrykoneet;
- 5) lingot ja heittokoneet.

3 §

Soveltamisalaa koskevat rajoitukset

Leluna ei pidetä:

- 1) juhlatilaisuuteen tarkoitettuja koristeita;

- 2) keräilijöille tarkoitettuja tuotteita edellyttäen, että tuotteessa tai sen pakkauksessa on näkyvä ja luettava merkintä, jonka mukaan se on tarkoitettu vähintään 14-vuotiaille keräilijöille;

- 3) urheiluvälineitä, joita ovat myös yli 20 kilogrammaa painaville lapsille tarkoitetut rullaluistimet ja rullalaudat.

- 4) polkupyöriä, joiden satulan enimmäiskorkeus on yli 435 millimetriä mitattuna maasta kohtisuoraan satulan yläosan pintaan, kun satula on vaakasuorassa asennossa ja satulatanko on säädetty alimpaan korkeusasentoon;

- 5) polkupyöriä, potkulautoja ja muita kulkuvälineitä, jotka on tarkoitettu urheilukäyttöön tai käytettäväksi liikkumiseen yleiselle liikenteelle tarkoitettulla tai yleisesti liikenteeseen käytetyllä alueella.

- 6) sähköisesti toimivia ajoneuvoja, jotka on tarkoitettu käytettäväksi liikkumiseen yleiselle liikenteelle tarkoitettulla alueella tai yleisesti liikenteeseen käytetyllä alueella;

- 7) välineitä, jotka on tarkoitettu käytettäväksi syvässä vedessä, ja lapsille tarkoitettuja uimaopetusvälineitä;

- 8) palapelejä, joissa on yli 500 palaa;

- 9) aseita tai pistooleja, joissa käytetään puristettua kaasua, lukuun ottamatta vesipyssyjä ja -pistooleja ja jousiammuntaan tarkoitettuja yli 120 senttimetriä pitkiä jousia;

- 10) ilotulitteita mukaan lukien nallit, joita ei ole erityisesti suunniteltu leluiksi;

- 11) tuotteita ja pelejä, joissa käytetään teräväkärkisiä heittovälineitä;

- 12) toiminnallisia opettavaisia tuotteita, joita myydään yksinomaan opetustarkoituk-

siin ja käytettäväksi aikuisten valvonnan alaisuudessa;

13) opetustarkoituksiin kouluissa ja muissa kasvatuksellisissa yhteyksissä aikuisen ohjaajan valvonnassa käytettäväksi tarkoitettuja tuotteita;

14) sähkölaitteita, joilla käytetään interaktiivisia ohjelmistoja, ja niihin liitetyjä lisälaitteita, jolleivät sähkölaitteet ja niiden lisälaitteet ole erityisesti suunniteltu ja kohdennettu lapsille sekä tarkoitettu pelikäyttöön;

15) vapaa-aikaan ja viihteeksi tarkoitettuja interaktiivisia ohjelmistoja ja niiden tallennusvälineitä;

16) vauvojen huvitutteja;

17) lapsiin vetoavia valaisimia.

18) lelujen sähkömuuntajia;

19) lasten muotiasusteita, joita ei käytetä leikeissä.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *asettamisella saataville markkinoilla* lelun toimittamista markkinoille Euroopan talousalueelle liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta;

2) *markkinoille saattamisella* lelun asettamista ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla Euroopan talousalueelle;

3) *valmistajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnitteluttaa tai valmistuttaa lelun ja saattaa

sen markkinoille omalla nimellään tai tavamerkillään;

4) *valtuutetulla edustajalla* Euroopan talousalueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen toimeksianto hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät;

5) *maahantuoajalla* Euroopan talousalueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa Euroopan talousalueen ulkopuolelta tuotavan lelun markkinoille Euroopan talousalueelle;

6) *jakelijalla* muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuoajaa, joka asettaa lelun saataville markkinoilla Suomessa;

7) *elinkeinonharjoittajalla* valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuoajaa ja jakelijaa;

8) *yhdenmukaistetulla standardilla* teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavista menettelyistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY liitteessä I luetellun jonkin eurooppalaisen standardointielimen mainitun direktiivin 6 artiklan mukaisesti Euroopan komission pyynnön perusteella vahvistamaa standardia;

9) *vaatimustenmukaisuuden arvioinnilla* menettelyä sen arvioimiseksi, ovatko lelulle säädetyt vaatimukset täyttyneet;

10) *vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella* elintä, joka arvioi, täyttävätkö lelut niille asetetut vaatimukset;

11) *ilmoitetulla laitoksella* 43 §:n mukaisesti ilmoitettua vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosta;

12) *palautusmenettelyllä* kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada loppukäyttäjien käytössä oleva lelu takaisin tai vaatimusten mukaiseksi;

13) *markkinoilta poistamisella* kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan lelun asettaminen saataville markkinoilla tai saada lelu poistetuksi markkinoilta;

14) *CE-merkinnällä merkintää*, jolla valmistaja osoittaa, että lelu on merkinnän kiinnittämistä koskevassa Euroopan unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjen vaatimusten mukainen.

2 luku

Elinkeinonharjoittajien velvollisuudet

5 §

Valmistajan velvollisuus laatia tekniset asiakirjat, toteuttaa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely sekä säilyttää niitä koskevat asiakirjat

Valmistajan on suunniteltava ja valmistettava markkinoille saatettava lelu tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti.

Valmistajan on laadittava tekniset asiakirjat siten kuin 42 §:ssä säädetään ja osoitettava tai annettava jonkin muun tahon osoitettavaksi lelun vaatimustenmukaisuus 36 §:ssä säädettyllä tavalla. Kun lelun vaatimustenmukaisuus on osoitettu tässä tarkoitetussa menettelyssä, valmistajan on laadittava 32 §:ssä säädetty EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja kiinnitettävä leluun CE-merkintä siten kuin tämän lain 33 ja 34 §:ssä säädetään.

Valmistajan on säilytettävä tekniset asiakirjat ja EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun lelu on saatettu markkinoille.

6 §

Valmistajan velvollisuus varmistaa sarjatuotannon jatkuva vaatimustenmukaisuus

Valmistajan on huolehdittava siitä, että sarjatuotannossa valmistettu lelu on vaatimusten mukainen. Muutokset lelun suunnittelussa tai ominaisuuksissa ja muutokset yhdenmukaisuustietuissa standardeissa, joiden mukaisia lelun vakuutetaan olevan, on otettava asianmukaisesti huomioon. Valmistajan on, silloin kun hän katsoo tämän aiheelliseksi lelun aiheuttamien riskien vuoksi, testattava kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi näyte kaupan pidetystä lelusta. Valmistajan on tutkittava ja pidettävä kirjaa valituksista, leluista, jotka eivät täytä vaatimuksia, ja lelujen palautusmenettelyistä sekä tiedotettava jakelijoille kaikista tuloksista, joita näiden toimenpiteiden avulla on saatu.

7 §

Valmistajan velvollisuus varmistaa lelun jäljitettävyys sekä ilmoittaa omat yhteystietonsa

Valmistajan on varmistettava, että leluun on kiinnitetty tyyppi-, erä-, sarja- tai mallinumero tai muu tunnus, jonka perusteella lelu voidaan tunnistaa, tai jos tämä ei ole mahdollista lelun koon tai luonteen vuoksi, että vaadittu tieto on esitetty pakkauksessa tai lelun mukana olevassa asiakirjassa.

Valmistajan on ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai tavaramerkkinsä se-

kä sellainen osoitteensa, josta hänet tavoittaa, joko lelussa tai pakkauksessa taikka, jos tämä ei ole mahdollista, lelun mukana olevassa asiakirjassa.

8 §

Valmistajan velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin, antaa tietoja lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle sekä tehdä yhteistyötä tämän viranomaisen kanssa

Valmistajan, jonka on syytä uskoa, että lelu, jonka hän on saattanut markkinoille, ei ole tämän lain tai leluun sovellettavan muun lainsäädännön vaatimusten mukainen, on viipymättä saatettava lelu vaatimusten mukaiseksi, poistettava se markkinoilta tai saatettava loppukäyttäjää palauttamaan lelu. Jos lelu saattaa aiheuttaa vaaran, valmistajan on viipymättä tiedotettava asiasta tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista valmistajantoteuttamista toimenpiteistä.

Valmistajan on tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen perustellusta pyynnöstä annettava tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen lelun vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Tiedot on annettava suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla kielellä, jonka valvontaviranomainen hyväksyy. Valmistajan on tehtävä pyynnöstä yhteistyötä tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen kanssa markkinoille saattamansa lelun aiheuttamien riskien poistamiseksi.

9 §

Valtuutettu edustaja

Valmistaja voi valtuuttaa kirjallisesti itselleen edustajan.

Edellä 5 §:ssä säädettyjä tehtäviä ei saa antaa valtuutetun edustajan hoidettaviksi.

Jos valmistaja valtuuttaa edustajan, tämä on valtuuttava hoitamaan ainakin seuraavat tehtävät:

1) EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen ja teknisten asiakirjojen pitäminen tämän lain

noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä, kun lelu on saatettu markkinoille;

2) kaikkien lelun vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tarvittavien tietojen ja asiakirjojen toimittaminen tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle tämän perustellusta pyynnöstä;

3) yhteistyön tekeminen tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen kanssa kaikissa edustajan toimeksiannon piiriin kuuluvien lelujen aiheuttamien riskien poistamiseksi toteutettavissa toimissa.

10 §

Maahantuojaan velvollisuus varmistua vaatimustenmukaisuuden arvioinnista ja teknisten asiakirjojen laatimisesta sekä velvollisuus ilmoittaa puutteista valmistajalle

Maahantuoja saa saattaa Euroopan talousalueen markkinoille ainoastaan vaatimustenmukaisia leluja.

Ennen lelun saattamista markkinoille maahantuojaan on varmistettava, että:

- 1) valmistaja on arvioinut lelun vaatimustenmukaisuuden asianmukaisesti;
- 2) valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat;
- 3) leluun on kiinnitetty CE-merkintä;
- 4) lelun mukana ovat vaaditut asiakirjat;
- 5) valmistaja on noudattanut 7 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

Jos maahantuojoilla on syytä uskoa, että lelu ei ole tässä laissa säädettyjen turvallisuusvaatimusten tai leluun sovellettavan muun lainsäädännön vaatimusten mukainen, maahantuoja ei saa asettaa lelua saataville markkinoilla ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Jos lelu saattaa aiheuttaa vaaraa, maahantuojaan on ilmoitettava asiasta valmistajalle.

11 §

Maahantuojaan velvollisuus ilmoittaa omat yhteystietonsa

Maahantuojaan on ilmoitettava nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai tavaramerkkinsä ja osoitteensa mahdollista yhteydenottoa varten joko lelussa tai, jos tämä ei ole mahdol-

lista, lelun pakkauksessa tai sen mukana olevassa asiakirjassa.

12 §

Maahantuojaan velvollisuus varmistua lelun käyttöohjeista ja varoituksista

Maahantuojaan on varmistuttava siitä, että lelun mukana on tarvittavat käyttöohjeet ja varoitukset Kielilain (423/2003) 34 §:ssä säädetään käytettävistä kielistä.

13 §

Maahantuojaan velvollisuus varmistaa lelun varastointi- ja kuljetusolosuhteet

Maahantuojaan on varmistettava, etteivät varastointi- ja kuljetusolosuhteet vaaranna lelun turvallisuutta sinä aikana, jonka lelu on hänen vastuullaan.

14 §

Maahantuojaan velvollisuus testata lelu ja kirjata valitukset

Maahantuojaan on, silloin kun hän katsoo lelun aiheuttamien riskien vuoksi aiheelliseksi kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi, testattava näyte markkinoilla saatavaksi asettamastaan lelusta. Maahantuojaan on tutkittava lelusta tehdyt valitukset ja tarvittaessa pidettävä kirjaa valituksista, leluista, jotka eivät täytä vaatimuksia ja leluja koskevista palautusmenettelyistä sekä tiedotettava jakelijoille kaikista tuloksista, joita näiden toimenpiteiden avulla on saatu.

15 §

Maahantuojaan velvollisuus ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin

Maahantuojaan, jolla on syytä uskoa, että lelu, jonka hän on saattanut markkinoille, ei ole tämän lain tai leluun sovellettavan muun lainsäädännön vaatimusten mukainen, on viipymättä saatettava lelu vaatimusten mukaiseksi, poistettava se markkinoilta tai ryhtyttävä palautusmenettelyyn. Lisäksi silloin,

kun maahantuoja katsoo, että lelu saattaa aiheuttaa riskin, sen on viipymättä tiedotettava asiasta tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.

16 §

Maahantuojan velvollisuus säilyttää ja toimittaa asiakirjoja ja tehdä yhteistyötä

Maahantuojan on pidettävä EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennös tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun lelu on asetettu saataville markkinoilla ja varmistettava, että tekniset asiakirjat voidaan perustellusta pyynnöstä antaa saataville.

Maahantuojan on tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen perustellusta pyynnöstä annettava tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen lelun vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Tiedot on annettava suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla kielellä, jonka kyseinen viranomainen hyväksyy. Maahantuojan on tehtävä pyynnöstä yhteistyötä tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen kanssa markkinoille saattamansa lelun aiheuttamien riskien poistamiseksi.

17 §

Jakelijan velvollisuus varmistua lelun vaatimustenmukaisuudesta ja sitä koskevista asiakirjoista sekä velvollisuus ilmoittaa riskistä valmistajalle tai maahantuojuille

Kun jakelija asettaa lelun saataville markkinoilla, hänen on noudatettava asiantuntijaväen huolellisuutta sen valmistamiseksi, että lelu on tämän lain vaatimusten mukainen.

Jakelijan on ennen lelun asettamista saataville markkinoilla varmistettava, että valmistaja on laatinut vaaditut asiakirjat. Lisäksi jakelijan on varmistettava, että lelussa on vaadittu CE-merkintä sekä vaaditut käyttöohjeet ja varoitusmerkinnät. Jakelijan on myös varmistettava, että valmistaja on noudattanut

7 §:ssä ja maahantuoja 11 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

Jos jakelijalla on syytä uskoa, että lelu ei ole tämän lain yleisten turvallisuusvaatimusten tai leluun sovellettavan muun lainsäädännön vaatimusten mukainen, hän ei saa asettaa leluja saataville markkinoilla, ennen kuin se on saatettu vaatimusten mukaiseksi.

Jos lelu saattaa aiheuttaa vaaraa, jakelijan on ilmoitettava siitä valmistajalle tai maahantuojuille.

18 §

Jakelijan velvollisuus varmistaa lelun varastointi- ja kuljetusolosuhteet

Jakelijan on varmistettava, että varastointi- ja kuljetusolosuhteet eivät sinä aikana, jona lelu on hänen vastuullaan, vaaranna lelun tässä laissa säädettyjen turvallisuusvaatimusten mukaisuutta.

19 §

Jakelijan velvollisuus ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin sekä antaa tietoja ja tehdä yhteistyötä valvonta viranomaisen kanssa

Jakelijan, jolla on syytä uskoa, että lelu, jonka hän on asettanut saataville markkinoilla, ei ole tämän lain tai leluun sovellettavan muun lainsäädännön vaatimusten mukainen, on saatettava lelu vaatimusten mukaiseksi, poistettava lelu markkinoilta tai ryhdyttävä palautusmenettelyyn. Jos lelu saattaa aiheuttaa vaaraa, jakelijan on lisäksi viipymättä tiedotettava asiasta tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.

Jakelijan on tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen perustellusta pyynnöstä annettava tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen lelun vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Jakelijan on tehtävä kyseisen viranomaisen pyynnöstä sen kanssa yhteistyötä jakelijoiden markkinoille saattamien lelujen aiheuttamien riskien poistamiseksi.

20 §

Valmistajan velvollisuuksien soveltaminen maahantuojaan ja jakelijaan

Maahantuoja ja jakelija pidetään tätä lattia sovellettaessa valmistajana, ja niitä koskevat samat velvollisuudet kuin valmistajaa 5—8 §:n mukaisesti silloin, kun ne saattavat lelun markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään taikka muuttavat markkinoille jo saatettua lelua tavalla, joka voi vaikuttaa sovellettavien vaatimusten täyttymiseen.

21 §

Tiedot lelun toimittamisesta toiselle elinkeinonharjoittajalle

Elinkeinonharjoittajan on pyynnöstä annettava tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalle viranomaiselle luettelo niistä elinkeinonharjoittajista, jotka ovat toimittaneet hänelle leluja sekä niistä elinkeinonharjoittajista, joille hän on toimittanut leluja.

Valmistajan on kyettävä esittämään 1 momentissa tarkoitetut tiedot kymmenen vuoden ajalta lelun markkinoille saattamisesta ja muiden elinkeinonharjoittajien kymmenen vuoden ajalta lelun asettamisesta saataville markkinoilla.

3 luku

Lelujen vaatimustenmukaisuus

22 §

Lelun yleinen turvallisuus

Lelu ja sen sisältämät kemikaalit eivät saa vaarantaa kenenkään turvallisuutta tai terveyttä, kun lelua käytetään tarkoitettulla tai ennakoitavissa olevalla tavalla. Leluun kiinniteytyissä varoitusmerkinnöissä ja sen mukana olevissa käyttöohjeissa on kiinnitettävä lelun käyttäjien ja heidän valvojiensa huomio lelun käytöstä aiheutuviin vaaroihin ja riskeihin

sekä tapoihin, joilla nämä vältetään.

Markkinoille saatetun lelun on oltava turvallinen sen ennakoitavissa olevan ja tavanomaisen käyttöajan

23 §

Lelun mekaaniset ja fysikaaliset ominaisuudet

Lelun mekaanisten ja fysikaalisten ominaisuuksien on oltava sellaiset, ettei lelu aiheuta ruumiillisen vamman, kuristumisen, tukehtumisen tai hukkumisen vaaraa eikä vahingoita lapsen kuuloa.

24 §

Lelun syttyvyys

Lelu ei saa muodostaa lapsen ympäristössä palovaaraa.

25 §

Lelun kemialliset ominaisuudet

Lelu on suunniteltava ja valmistettava niin, että se ei käytettäessä sitä tarkoitettulla tai ennakoitavalla tavalla aiheuta ihmisen terveydelle haittavaikutuksia, jotka johtuvat altistumisesta kemiallisille aineille tai seoksille, joista lelu koostuu tai joita se sisältää, kun leluja käytetään edellä 22 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Lelussa käytettäville aineille ja seoksille asetettavista vaatimuksista ja aineiden ja seosten sallituista käyttötarkoituksista säädetään kemikaalilaissa (744/1989) ja Euroopan unionin lainsäädännössä.

26 §

Lelun sähköominaisuudet

Sähkökäyttöinen lelu on suunniteltava ja valmistettava siten, että lelusta ei aiheudu sähköiskun, palovamman, tulipalon tai säteilyn vaaraa.

27 §

Lelun hygieenisuus

Lelu on suunniteltava ja valmistettava niin, että se täyttää säädetyt hygieni- ja puhtausvaatimukset niin, että vältetään infektio-, sairastumis- ja tartuntariski.

Alle 3-vuotiaiden käyttöön tarkoitettu lelu on suunniteltava ja valmistettava niin, että se voidaan puhdistaa. Tällaisten lasten käyttöön tarkoitettujen tekstiililelun on oltava pestävä, paitsi, jos se sisältää mekanismin, joka saattaa vahingoittaa liotuspesussa. Tässä tapauksessa sen on oltava puhdistettavissa muulla tavoin.

28 §

Lelun radioaktiivisuus

Säteilylaissa (592/1991) säädetään lelun radioaktiiviselle säteilylle asetettavista vaatimuksista.

29 §

Lelun varoitusmerkinnät ja käyttöohjeet

Valmistajan on täsmennettävä 22 §:ssä tarkoitetuissa varoitusmerkinnöissä ja lelun mukana olevissa käyttöohjeissa käyttörajoitukset, jos ne ovat tarpeen lelun turvallisen käytön kannalta. Kun käyttörajoitukset ovat tarpeen, valmistajan on ilmoitettava niissä ainakin käyttäjän vähimmäis- tai enimmäisikä ja tarvittaessa käyttäjältä edellytettävät valmiudet, käyttäjän vähimmäis- tai enimmäispaino sekä tarve varmistua siitä, että lelu käytetään vain aikuisen valvonnassa.

Valmistajan on merkittävä varoitukset selvästi näkyvällä ja helposti ymmärrettävällä ja pysyvällä tavalla joko itse leluun, leluun kiinnitettävään lipukkeeseen tai pakkaukseen sekä tarvittaessa lelun mukana oleviin käyttöohjeisiin. Pieneen leluun, joka myydään ilman pakkausta, on kiinnitettävä asianmukaiset varoitukset. Varoituksen edellä on oltava tapauksesta riippuen sana ”Varoitus” tai ”Varoitukset”. Varoitukset, joilla on ratkaiseva vaikutus leluun koskevaan ostopäätök-

seen, on valmistajan sijoitettava lelun kuluttajapakkaukseen tai kiinnitettävä muuten leluun niin, että kuluttaja voi lukea ne ennen lelun ostamista. Tässä momentissa säädetty koskee myös leluja, joita tarjotaan ostettaviksi verkossa.

Varoitukset ja lelujen mukana olevissa käyttöohjeissa käytettävästä kielestä säädetään kielilain 34 §:ssä.

Leluista annettavista tiedoista säädetään lisäksi kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetussa laissa (75/2004) ja sen nojalla.

30 §

Olettama lelun vaatimustenmukaisuudesta

Lelun, joka on sellaisten yhdenmukaistettujen standardien tai niiden osien mukainen, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on katsottava täyttävän tässä laissa säädetyt standardien soveltamisalaan kuuluvat turvallisuusvaatimukset. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaa tietoja standardeihin sisältyvistä viittauksista sellaisiin standardeihin, jotka on julkaistu vain muulla kielellä kuin suomeksi ja ruotsiksi.

31 §

Yhdenmukaistettua standardia koskeva virallinen vastalause

Jos tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomaiskatsoo, että yhdenmukaistettu standardi ei ole riittävä täyttämään soveltamisalaansa kuuluvia turvallisuusvaatimuksia 30 §:n mukaisesti, sen on ilmoitettava asiasta työ- ja elinkeinoministeriölle sekä perusteltava kantansa. Ministeriö huolehtii siitä, että asia tulee 4 §:n 8 kohdassa tarkoitettun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY 5 artiklan nojalla perustetun komitean käsiteltäväksi.

32 §

EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus

Valmistajan on laadittava lelusta EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus, jossa ilmoi-

tetaan, että 22—28 §:ssä säädettyjen turvallisuusvaatimusten täyttyminen on osoitettu.

EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on oltava:

- 1) lelun yksilöllinen tunnistenumero;
- 2) valmistajan tai hänen valtuutetun edustajansa nimi ja osoite;
- 3) ilmoitus siitä, että vaatimustenmukaisuusvakuutus on annettu valmistajan yksinomaisella vastuulla;
- 4) lelun tunniste, joka mahdollistaa vaatimustenmukaisuusvakuutuksen kohteena olevan lelun jäljitettävyyden ja johon sisältyy riittävän terävä värikuva lelusta tunnistamista varten;
- 5) ilmoitus, että kyseessä oleva lelu on tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukainen;
- 6) viittaus asianmukaisiin yhdenmukaistettuihin standardeihin, joita on käytetty, tai viittaus tyyppitarkastukseen, jonka perusteella vaatimustenmukaisuusvakuutus on annettu;
- 7) ilmoitetun laitoksen yhteystiedot, jos ilmoitettua laitosta on käytetty vaatimustenmukaisuusvakuutuksen tukena, sekä ilmoitetun laitoksen antaman EY-tyypitarkastustodistuksen yksilöinnin kannalta tarpeelliset tiedot;
- 8) vaatimustenmukaisuusvakuutuksen antamispaikka ja -päivä sekä ilmoittajan allekirjoitus ja yhteystiedot.

33 §

CE-merkintä

Lelussa, joka on asetettu saataville markkinoilla, on oltava CE-merkintä.

Lelua, jossa on CE-merkintä, on pidettävä tämän lain vaatimusten mukaisena. Tämä ei kuitenkaan estä lain noudattamisen valvonnasta vastaavaa viranomaista ryhtymästä tarpeellisiin toimenpiteisiin, jos osoittautuu, että lelu ei ole tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukainen.

CE-merkinnän yleisistä periaatteista säädetään tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen

(EY) N:o 765/2008 30 artiklassa.

Lelua, jossa ei ole CE-merkintää tai joka ei muuten ole tämän lain mukainen, voidaan esitellä ja käyttää messuilla ja näyttelyissä edellyttäen, että sen yhteydessä ilmoitetaan selvästi, että lelu ei välttämättä ole tässä laissa säädettyjen vaatimusten mukainen ja että sitä ei saa asettaa saataville markkinoilla, ennen kuin sen vaatimustenmukaisuudesta on varmistuttu.

34 §

CE-merkinnän kiinnittäminen

CE-merkintä on kiinnitettävä leluun, siihen liitettyyn etikettiin tai sen pakkaukseen näkyvästi, helposti luettavasti ja pysyvästi. Pienten lelujen ja pienistä osista muodostuvien lelujen CE-merkintä voidaan myös kiinnittää lipukkeeseen tai mukaan liitettävään lehtiseen. Jos tämä ei ole teknisesti mahdollista myyntitelineestä myytävien lelujen ollessa kysymyksessä, tieto on kiinnitettävä telineeseen, jos myyntitelinettä käytetään lelujen alkuperäisenä pakkauksena.

Jos CE-merkintä ei näy pakkauksen ulkopuolelle, se on kiinnitettävä pakkaukseen.

CE-merkintä on kiinnitettävä ennen lelun markkinoille saattamista. CE-merkinnän yhteyteen voidaan liittää kuvamerkki tai muu erityisriskiä tai -käyttöä osoittava merkki.

4 luku

Vaatimustenmukaisuuden arviointi

35 §

Turvallisuuden arviointi ennen lelun markkinoille saattamista

Ennen lelun markkinoille saattamista valmistajan on analysoitava kemiallisiin, fyysikaalisiin, mekaanisiin ja sähköisiin ominaisuuksiin sekä syttyvyyteen, hygieniaan ja radioaktiivisuuteen liittyvät vaarat, joita lelu saattaa aiheuttaa, ja arvioitava mahdollinen lapsen altistuminen näille vaaroille.

36 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointi

Ennen lelun markkinoille saattamista valmistajan on osoitettava 2 ja 3 momentin mukaisesti, että lelu täyttää 22—28 §:ssä asetetut turvallisuusvaatimukset.

Jos valmistaja on noudattanut yhdenmukaistettuja standardeja, joiden viitenumero on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja jotka kattavat kaikki lelun turvallisuusvaatimukset, valmistajan on valvottava tuotantoaan siten kuin tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista ja päätöksen 93/465/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen (EY) 768/2008 liitteessä II olevan moduulissa A säädetään.

Lelulle on tehtävä EY-tyyppitarkastus yhdessä 2 momentissa mainitun päätöksen liitteen II moduulissa C säädetyn tyypinmukaisuusmenettelyn kanssa seuraavissa tapauksissa:

1) yhdenmukaistettuja standardeja, joiden viitenumero on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä jotka kattavat kaikki lelun turvallisuusvaatimukset, ei ole;

2) 2 momentissa tarkoitetut yhdenmukaistetut standardit ovat olemassa, mutta valmistaja ei ole soveltanut niitä tai soveltanut niitä ainoastaan osittain;

3) 2 momentissa tarkoitetut yhdenmukaistetut standardit tai jokin niistä on julkaistu varauksin;

4) valmistaja pitää lelun luonnetta, suunnittelua, rakennetta tai tarkoitusta sellaisena, että se edellyttää ulkopuolisen asiantuntijan tarkastusta.

37 §

EY-tyyppitarkastus

EY-tyyppitarkastusta koskevaan hakemukseen, EY-tyyppitarkastuksen suorittamiseen ja EY-tyyppitarkastustodistuksen myöntämiseen sovelletaan 36 §:n 2 momentissa mainitun päätöksen liitteen II moduulissa B säädettyä menettelyä. EY-tyyppitarkastus on tehtävä moduulin B 2 kohdan toisessa luetelma-

kohdassa tarkoitetulla tavalla. Mainittujen säännösten lisäksi on noudatettava 36 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

38 §

EY-tyyppitarkastusta koskeva hakemus

EY-tyyppitarkastusta koskevassa hakemuksessa on oltava kuvaus lelusta ja siinä on ilmoitettava lelun valmistuspaikan osoite.

39 §

EY-tyyppitarkastuksen suorittaminen

Kun ilmoitettu laitos tekee EY-tyyppitarkastuksen, sen on arvioitava yhdessä valmistajan kanssa valmistajan 35 §:ssä tarkoitettu analyysi vaaroista, joita lelu voi aiheuttaa.

40 §

EY-tyyppitarkastustodistus ja sen tarkistaminen

EY-tyyppitarkastustodistukseen on sisällytettävä viittaus 1 §:ssä mainittuun direktiiviin, värillinen kuva ja selkeä kuvaus lelusta, tieto lelun mitoista sekä luettelo suoritetuista testeistä ja viittaus kuhunkin testausselesteeseen. EY-tyyppitarkastustodistusta on tarkistettava, jos lelun valmistusprosessia, raaka-aineita tai rakenneosia muutetaan sekä tarvittaessa muulloinkin, ja joka tapauksessa joka viides vuosi.

Suomessa tehtävään tyyppitarkastusmenettelyyn liittyvät asiakirjat ja kirjeenvaihto on laadittava suomeksi, ruotsiksi tai muulla kielellä, jonka ilmoitettu laitos hyväksyy.

41 §

EY-tyyppitarkastustodistuksen peruuttaminen

Ilmoitetun laitoksen on peruutettava EY-tyyppitarkastustodistus, jos lelu ei täytä 22—

28 §:ssä säädettyjä turvallisuusvaatimuksia.

42 §

Tekniset asiakirjat

Leluun liittyvien teknisten asiakirjojen on sisällettävä kaikki tiedot siitä, miten valmistaja on varmistanut sen, että lelu täyttää 22—28 §:ssä säädetty edellytykset siltä osin kuin ne ovat tarpeen vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kannalta:

1) tarkka kuvaus suunnittelusta ja valmistuksesta, mukaan lukien luettelo leluissa käytetyistä rakenneosista ja materiaaleista sekä kemikaalien toimittajilta hankittavat käyttöturvallisuustiedotteet käytetyistä kemikaaleista;

2) 35 §:n mukaisesti tehty turvallisuuden arviointi;

3) kuvaus noudatetuista vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä;

4) jäljennös 32 §:ssä tarkoitettua EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta;

5) valmistus- ja varastointipaikkojen osoitteet;

6) jäljennökset asiakirjoista, jotka valmistaja on toimittanut ilmoitetulle laitokselle, jos se osallistuu arviointiin;

7) testausselostet ja kuvaus keinoista, joilla valmistaja varmistaa, että tuotanto on yhdenmukaistettujen standardien mukainen, jos valmistaja on noudattanut 36 §:ssä tarkoitettua tuotannon sisäisen valvonnan menettelyä; ja

8) jäljennös EY-tyyppitarkastustodistuksesta, kuvaus keinoista, joilla valmistaja varmistaa, että tuotanto on tuotetyypin mukainen EY-tyyppitarkastustodistuksen kuvauksen mukaan, sekä jäljennökset asiakirjoista, jotka valmistaja on toimittanut ilmoitetulla laitokselle, jos valmistaja on teettänyt lelulle 37 §:ssä tarkoitettua EY-tyyppitarkastuksen ja on noudattanut 36 §:ssä tarkoitettua tyyppimukaisuusmenettelyä.

Suomessa tekniset asiakirjat on laadittava suomeksi, ruotsiksi tai muulla kielellä, jonka tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen hyväksyy. Jos tekniset asiakirjat on laadittu jollakin muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi, valmistajan on

toimitettava tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen perustelusta pyynnöstä suomen- tai ruotsinkielinen

käännös teknisten asiakirjojen tai siitä osasta asiakirjoja, joka on lain noudattamisen valvonnan kannalta tarpeen. Jos tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen pyytää teknisten asiakirjojen tai niiden osien käännöstä valmistajalta, se voi asettaa 30 päivän määräajan. Määräaika voi olla tätä lyhyempi, jos se on perusteltua vakavan tai välittömän riskin vuoksi.

Jos valmistaja ei noudata 1 tai 2 momentissa säädettyä velvoitetta, tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen voi vaatia, että valmistaja teettää omalla kustannuksellaan ilmoitetussa laitoksessa viranomaisen asettaman määräajan kuluessa testin, jotta voidaan varmistaa yhdenmukaistettujen standardien ja olennaisten turvallisuusvaatimusten noudattaminen.

5 luku

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos

43 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoittaminen

Työ- ja elinkeinoministeriön on ilmoitettava Euroopan komissiolle laitokset, jotka saavat tehdä 37 §:ssä tarkoitettuja EY-tyyppitarkastuksia. Ministeriön on ilmoitettava Euroopan komissiolle myös ilmoitetuissa tiedoissa tapahtuneet merkitykselliset muutokset.

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset arvioi Suomessa Mittatekniikan keskuksen FINAS-akkreditointipalvelu.

44 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosta koskevat yleiset vaatimukset

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on täytettävä seuraavat edellytykset:

1) laitoksen on oltava oikeushenkilö;

2) laitoksen on oltava arvioimastaan organisaatiosta ja lelusta riippumaton ulkopuolinen asiantuntijataho;

3) laitos, sen ylin johto ja vaatimusten arviointitehtävistä vastaava henkilöstö eivät saa olla arvioimiensa lelujen suunnittelijoita, valmistajia, toimittajia, asentajia, ostajia, omistajia, käyttäjiä tai vastuussa lelujen huollosta eivätkä minkään tällaisen osapuolen valtuutettuja edustajia;

4) laitoksen ja sen henkilöstön on suoritettava vaatimustenmukaisuus mahdollisimman luotettavasti, heillä on oltava kyseisellä erityisalalla vaadittava tekninen pätevyys ja heidän on oltava riippumattomia;

5) laitoksen on kyettävä suorittamaan kaikki EY-tyyppitarkastukseen liittyvät tehtävät, jotka sille osoitetaan 36 §:ssä ja joita varten se on ilmoitettu, riippumatta siitä, suorittaako laitos kyseiset tehtävät itse vai suoritetaanko ne sen puolesta ja sen vastuulla.

45 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen toiminta

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella on oltava käytössään:

1) riittävä henkilöstö, jolla on tekninen tietämys sekä riittävä ja soveltuva kokemus vaatimustenmukaisuuden arviointitehtävien suorittamiseksi;

2) kuvaukset menettelyistä, joiden mukaisesti vaatimustenmukaisuus arvioidaan siten, että varmistetaan menettelyn avoimuus ja toistettavuus;

3) asianmukaiset toimintalinjat ja menettelyt, joiden perusteella vaatimustenmukaisuuden arviointi erotetaan laitoksen muista toiminnoista;

4) menettelyt, joiden mukaisesti se hoitaa tehtäviään siten, että yritysten koko, toimiala ja rakenne, lelujen tekninen monimutkaisuus sekä se, onko kyse massa- tai sarjatuotannosta, otetaan asianmukaisesti huomioon.

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella on oltava tarvittavat edellytykset niiden teknisten ja hallinnollisten tehtävien suorit-

tamiseen, joita arvioinnin asianmukainen hoitaminen edellyttää, ja sillä on oltava mahdollisuus käyttää kaikkia tarvittavia laitteita ja välineitä.

46 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen vastaavaa henkilöä koskevat vaatimukset

Vaatimustenmukaisuuden arvioinnista vastaavalla henkilöllä on oltava:

1) vankka tekninen ja ammatillinen koulutus, joka kattaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnin sillä alalla, jolle vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos on ilmoitettu;

2) riittävät tiedot arviointeja koskevista vaatimuksista ja riittävät valtuudet tällaisiin arviointeihin;

3) asianmukaiset tiedot ja ymmärrys olennaisista vaatimuksista, sovellettavista yhdenmukaistetuista standardeista ja asiaankuuluvista EU:n lainsäädännön säännöksistä ja toimeenpanosäännöistä;

4) kyky laatia todistuksia, asiakirjoja ja selostuksia, joilla osoitetaan, että arvioinnit on suoritettu.

47 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen puolueettomuus

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen, sen ylimmän johdon ja arviointihenkilöstön on oltava puolueettomia. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ylimmän johdon ja arviointihenkilöstön palkkiot eivät saa olla riippuvaisia suoritettujen arviointien määrästä eivätkä tuloksista.

48 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen velvollisuus ottaa vastuuvakuutus

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksella on oltava vastuuvakuutus.

49 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen toimintaan liittyvien tietojen antaminen viranomaisille

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen henkilöstön on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, annettava tietojen laitoksen toiminnasta tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaaville viranomaisille.

50 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen velvollisuus osallistua standardointitoimiin ja ilmoitettujen laitosten koordinaatioryhmän työhön

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on osallistuttava asiaankuuluviin standardointitoimiin ja 1 §:ssä mainitun direktiiviin 38 artiklan nojalla perustetun ilmoitettujen laitosten koordinaatioryhmän työhön. Laitoksen on varmistettava, että sen arviointihenkilöstö saa tiedon standardoinnista ja koordinaatioryhmän työstä. Koordinaatioryhmän tekemiä hallinnollisia päätöksiä ja asiakirjoja on noudatettava arviointityössä.

51 §

Arviointilaitosta koskeva oletama

Jos vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos osoittaa olevansa asianmukaisissa yhdenmukaistetuissa standardeissa tai niiden osissa, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, vahvistettujen edellytysten mukainen, sen oletetaan täyttävän tässä laissa säädetty standardien soveltamisalaan kuuluvat vaatimukset.

52 §

Virallinen vastalause arviointilaitosta koskevasta standardista

Jos tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen katsoo, että edellä

51 §:ssä tarkoitettu standardi ei ole riittävä täyttämään soveltamisalaansa kuuluvia vaatimuksia, sovelletaan 31 §:n säännöksiä.

53 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen yleiset velvollisuudet

Ilmoitetun laitoksen on arvioitava vaatimustenmukaisuus siten kuin 36 §:ssä säädetään.

Vaatimustenmukaisuus on arvioitava siten, että vältetään tarpeettoman rasituksen aiheuttamista elinkeinonharjoittajille. Vaatimustenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon yrityksen koko, toimiala, rakenne, kyseessä olevan lelun tekninen monimutkaisuus sekä se, onko kyse massa- tai sarjatuotannosta. Vaatimustenmukaisuutta arvioitaessa on noudatettava riittävää tarkkuutta sen varmistamiseksi, että lelu on tämän lain vaatimusten mukainen.

54 §

EY-tyyppitarkastustodistuksen antamatta jättäminen ja sen peruuttaminen

Jos ilmoitettu laitos havaitsee, että valmistaja ei ole varmistautunut siitä, että lelu täyttää 22—28 §:ssä säädetyt tai vastaavissa yhdenmukaistetuissa standardeissa asetetut vaatimukset, sen on vaadittava valmistajaa korjaamaan tilanne eikä se saa antaa valmistajalle EY-tyyppitarkastustodistusta.

Jos ilmoitettu laitos katsoo EY-tyyppitarkastustodistuksen antamisen jälkeen suoritettavan vaatimustenmukaisuuden valvonnan yhteydessä, ettei lelu enää ole vaatimusten mukainen, sen on vaadittava valmistajaa korjaamaan tilanne ja tarvittaessa peruutettava EY-tyyppitarkastustodistuksen voimassaolo väliaikaisesti tai kokonaan.

Jos tilannetta ei korjata tai toimenpiteillä ei ole vaadittua vaikutusta, ilmoitetun laitoksen on tarpeen mukaan rajoitettava EY-tyyppitarkastustodistusta tai peruutettava se väliaikaisesti tai kokonaan.

55 §

*Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen
velvollisuus antaa tietoja*

Ilmoitetun laitoksen on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavista seikoista:

1) EY-tyyppitarkastuksen epääminen tai rajoittaminen ja taikka siitä annetun todistuksen voimassaolon peruuttaminen väliaikaisesti tai kokonaan;

2) olosuhteet, jotka vaikuttavat ilmoitetun laitoksen vaatimustenmukaisuuden arviointitoiminnan soveltamisalaan ja ehtoihin;

3) vaatimustenmukaisuuden arviointitoimia koskevat tietopyynnöt, jotka se on saanut tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavalta valvontaviranomaiselta;

4) pyynnöstä vaatimustenmukaisuuden arviointitoimet, jotka on suoritettu niitä koskevan ilmoitetun laitoksen toimialalla ja mahdollisesti suoritettut muut toimet, mukaan luettuna rajat ylittävät toimet ja alihankinta.

Ilmoitetun laitoksen on toimitettava muille ilmoitetuille laitoksille, jotka suorittavat samanlaisia vaatimustenmukaisuuden arviointitoimia 1 §:ssä tarkoitetun direktiivin nojalla ja kattavat samat lelut, asiankuuluvat tiedot kysymyksistä, jotka liittyvät vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kielteisiin tuloksiin ja pyynnöstä myös myönteisiin tuloksiin.

6 luku

Lain noudattamisen valvonta

56 §

*Lain noudattamisen valvonnasta vastaavat
viranomaiset*

Tämän lain noudattamisen valvovat kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 8—11 §:ssä mainituille viranomaisille.

57 §

Lelujen turvallisuuden valvonta

Lelujen turvallisuuden valvontaan sovelletaan kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelus-

ten turvallisuudesta annettua lakia. Lain noudattamisen valvonnasta vastaavien viranomaisten on otettava asianmukaisella tavalla huomioon ennalta varautumisen periaate.

58 §

Ilmoitetulle laitokselle annettava määräys

Jos tämän lain valvonnasta vastaava viranomainen havaitsee, että lelu ei täytä lain 22—28 §:ssä asetettuja turvallisuusvaatimuksia, se voi tarvittaessa määrätä, että ilmoitettu laitos peruuttaa kyseistä lelua koskevan EY-tyyppitarkastustodistuksen voimassaolon.

Tilanteissa, joissa lelun valmistusprosessia, raaka-aineita tai rakenneosia muutetaan, tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen on määrättävä, että ilmoitettu laitos tarkistaa antamansa EY-tyyppitarkastustodistuksen.

59 §

Ilmoitukset riskin aiheuttavista leluista

Tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa Euroopan komissiolle eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvistä tiedoista säädetään eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetussa laissa (1197/2009).

60 §

*Lain noudattamisen valvonnasta vastaavan
viranomaisen toimenpiteet muodollisen
vaatimustenvastaisuuden tilanteessa*

Tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen on vaadittava asianomaista elinkeinonharjoittajaa korjaamaan vaatimustenvastaisuus, jos se havaitsee, että:

1) CE-merkintä on kiinnitetty 33 tai 34 §:n vastaisesti;

2) CE-merkintää ei ole kiinnitetty;

3) 32 §:ssä tarkoitettua EY-vaatimusten mukaisuusvakuutusta ei ole laadittu tai se ei ole 32 §:n mukainen;

4) teknisiä asiakirjoja ei ole saatavilla tai ne eivät ole täydellisiä,

Jos 1 momentissa tarkoitettu vaatimusten vastaisuus jatkuu, tämän lain noudattamisen valvonnasta vastaavan viranomaisen on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin lelun markkinoille saataville asettamisen rajoittamiseksi tai kieltämiseksi taikka varmistettava, että lelua koskeva palautusmenettely järjestetään tai lelu poistetaan markkinoilta.

7 luku

Erinäiset säännökset

61 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään lelun mekaanisia ja fysikaalisia ominaisuuksia, syttyvyyttä, kemiallisia ominaisuuksia ja sähköominaisuuksia koskevista erityisistä turvallisuusvaatimuksista sekä eräiden lelu-tyyppien erityisistä varoitusmerkinnöistä.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella säädetään allergisoivista hajusteista, joiden käyttö leluissa on kielletty, allergisoivista hajusteista, joiden käytöstä lelussa on ilmoitettava leluun tai sen pakkaukseen tehtävällä merkinnällä sekä eräiden aineiden ja seosten siirtymisen raja-arvoista.

8 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

62 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 25 § tulee kuitenkin voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2013.

Tällä lailla kumotaan lelujen turvallisuudesta annettu laki (287/1997). Sen 21 ja 22 §:ää sovelletaan kuitenkin leluihin, jotka on saatettu markkinoille ennen tämän lain 25 §:n voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaan tuloa markkinoille saatettuihin leluihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Naantalissa 22 päivänä heinäkuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Työministeri *Lauri Ihalainen*

Liitteet
Asetusluonnokset

Valtioneuvoston asetus

eräistä lelujen erityisistä turvallisuusvaatimuksista sekä eräiden lelutyyppeiden erityisistä vaaritusmerkinnöistä

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 2011

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä, säädetään lelujen turvallisuudesta annetun lain (/2011), 61 §:n nojalla:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään lelujen turvallisuudesta annetun lain (/2011) soveltamisalaan kuuluvien lelujen mekaanisia ja fyysikaalisia ominaisuuksia, syttyvyyttä, kemiallisia ominaisuuksia ja sähköominaisuuksia koskevista erityisistä turvallisuusvaatimuksista sekä eräiden lelutyyppeiden erityisistä vaaritusmerkinnöistä.

2 luku

Mekaaniset ja fyysikaaliset ominaisuudet

2 §

Vakaus, muoto ja suunnittelu

Lelun ja sen kiinnitysalustan on oltava mekaanisesti riittävän luja ja niin vakaa, että se kestää käytön aikana siihen kohdistuvan rasituksen särkymättä tai vääntymättä niin, että siitä voi aiheutua ruumiillisen vamman vaara.

Lelu on suunniteltava ja rakennettava niin, että sen käyttö ei aiheuta riskejä tai niin, että sen osien liikkumisesta mahdollisesti aiheu-

tuva riski on mahdollisimman vähäinen.

3 §

Kuristumis- ja tukehtumisvaaran estäminen

Lelu, sen osat tai pakkaus eivät saa aiheuttaa kuristumis- tai tukehtumisvaaraa.

Alle 36 kuukauden ikäisten lasten käyttöön selvästi tarkoitetun lelun, sen rakenneosien ja irtoavien osien on oltava kooltaan sellaisia, että lapsi ei voi niellä niitä tai vetää niitä henkeensä. Tämä koskee myös muuta lelua, joka on tarkoitettu suuhun pantavaksi, sekä sen rakenneosia ja irrotettavia osia.

Elintarvikkeeseen sisältyvän tai elintarvikkeeseen sekoitetun lelun on oltava omassa pakkauksessaan. Tämän pakkauksen on oltava sellainen, ettei lapsi voi niellä sitä tai vetää sitä henkeensä.

4 §

Elintarvikkeeseen tiiviisti kiinnitettyä lelua koskevat kiellot ja rajoitukset

Lelua, joka on elintarvikkeessa sen nauttimishetkellä tiiviisti kiinni niin, että elintarvike on ensin nautittava, jotta leluun päästään käsiksi, ei saa valmistaa, pitää kaupan eikä myydä tai muutoin luovuttaa.

5 §

Vesilelua koskevat vaatimukset

Vesilelu on suunniteltava ja valmistettava niin, että lelun suositeltu käyttötarkoitus huomioon ottaen vaara, että lelu menettää kelluvuutensa ja lapselle antamansa tuen, on mahdollisimman vähäinen.

6 §

Lelu, jonka sisään voi mennä

Lelussa, jonka sisään voi mennä ja joka siten muodostaa suljetun tilan, on oltava ulospääsy, jonka tarkoitettu käyttäjä voi helposti avata sisältä päin.

7 §

Lelu, jolla voidaan liikkua

Lelussa, jolla sen käyttäjä voi liikkua, on oltava soveltuva ja lelun kehittämään liike-energiaan nähden riittävä ja helppokäyttöinen jarrujärjestelmä. Jarrujärjestelmä ei saa aiheuttaa lelun käyttäjälle tai ulkopuolisille sinkoutumisvaaraa eikä ruumiillisen vamman vaaraa.

Sähköllä toimivien päälläistuttavien lelujen rakenteellista enimmäisnopeutta on rajoitettava niin, että vamman vaara on mahdollisimman vähäinen.

8 §

Leluammus

Leluammuksen muodon ja koostumuksen ja sen liike-energian, jonka se saattaa sisältää, kun se laukaistaan tähän tarkoitukseen suunnitellusta lelusta, on oltava sellainen, että lelu ei sen luonne huomioon ottaen aiheuta käyttäjälleen tai ulkopuolisille ruumiillisen vamman vaaraa.

9 §

Lelun lämpötila

Lelu on valmistettava niin, että:

1) lelun esillä olevien ulkopintojen enimmäis- ja vähimmäislämpötila ei pintaa koskettaessa aiheuta vamman vaaraa; ja että

2) lelun sisältämät nesteet ja kaasut eivät saavuta sellaista lämpötilaa tai painetta, että ne muulla tavoin kuin lelun toimintaan kuuluvina vuotavat ulos lelusta ja saattavat aiheuttaa palovammoja tai muita ruumiillisia vammoja.

10 §

Lelun äänenvoimakkuus

Lelu, joka on suunniteltu niin, että siitä lähtee ääntä, on suunniteltava ja valmistettava impulssiääninen ja jatkuvan äänen enimmäisvoimakkuuden suhteen siten, että siitä lähtevä ääni ei voi vahingoittaa lapsen kuuloa.

11 §

Aktiivilelu

Aktiivilelu on suunniteltava ja valmistettava niin, että mahdollisuuksien mukaan vähennetään ruumiinosien puristumis- ja tarttumisriskiä tai vaatteiden tarttumisriskiä sekä putoamis-, törmäys- ja hukkumisriskiä. Eriytisesti tällaisen lelun pinta, jolle yksi tai useampi lapsi voi kiivetä leikkimään, on suunniteltava kestämään useamman lapsen aiheuttama kuormitus.

3 luku

Syttyvyys

12 §

Lelun syttyvyysominaisuuksia koskevat yleiset vaatimukset

Paloturvallisuuden vuoksi lelun on koostuttava ainesosista, jotka täyttävät yhden tai useampia seuraavista edellytyksistä:

1) ne eivät pala joutuessaan suoraan kosketuksiin liekin tai kipinän tai muun mahdollisen sytytyslähteen kanssa;

2) ne eivät ole helposti syttyviä niin, että liekki sammuu, kun sytytyslähteen vaikutus lakkaa;

3) syttyessään ne palavat hitaasti ja liekki leviää alhaisella nopeudella;

4) lelun kemiallisesta koostumuksesta riippumatta se on suunniteltu niin, että materiaalit mekaanisesti hidastavat palamista.

Tällaiset 1 momentissa tarkoitetut palavat ainesosat eivät saa aiheuttaa muiden lelussa käytettyjen materiaalien syttymisvaaraa.

13 §

Lelu, johon on sen toiminnan kannalta lisättävä aineita ja seoksia

Jos leluun on sen toiminnan kannalta välttämättömistä syistä lisättävä aineita ja seoksia, kuten kemiallisiin kokeisiin, pienoismallien rakentamiseen, muovin muotoiluun tai keramiikan valamiseen, emalointiin, valokuvaukseen tai muuhun vastaavaan toimintaan tarkoitettuja materiaaleja ja välineitä, sen on tapahduttava niiden rajoitusten puitteissa, joista on säädetty kemikaalilaissa (744/1989) ja sen soveltamisalaan kuuluvissa EU-asetuksissa. Lelu ei kuitenkaan saa tässäkin tapauksessa sellaisenaan sisältää aineita tai seoksia, jotka voivat muuttua syttyviksi menettäessään haihtuvia syttymättömiä rakennosa.

14 §

Räjähätvyys

Muu lelu kuin lelunalli ei saa olla räjähtävä eikä sisältää osia tai aineita, jotka voivat räjähtää, kun lelua käytetään tarkoitettulla tai ennakoitavissa olevalla tavalla.

Lelu, erityisesti kemiallinen peli ja lelu, ei saa sellaisenaan sisältää aineita tai seoksia,

1) jotka toisiinsa sekoituessaan saattavat räjähtää kemiallisen reaktion tai kuumentamisen vuoksi;

2) jotka saattavat räjähtää sekoituessaan hapettavien aineiden kanssa; tai

3) jotka sisältävät sellaisia haihtuvia ainei-

ta, jotka syttyvät herkästi ilmassa taikka muodostavat syttyvän tai räjähtävän kaasuil-maseoksen.

4 luku

Kemialliset ominaisuudet

15 §

Syöpää aiheuttaviksi, sukusolujen perimää vaurioittaviksi tai lisääntymiselle vaaralliseksi luokitellut aineet

Aineiden ja seosten luokituksista merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY kumoamisesta ja asetuksen (EY) 1907/2006 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1272/2008 sekä kemikaalilaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä syöpää aiheuttaviksi, sukusolujen perimää vaurioittaviksi tai lisääntymiselle vaaralliseksi luokiteltuja aineita tai seoksia (CMR-aineet) ei saa käyttää lelussa eikä sen osissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja aineita ja seoksia voidaan kuitenkin käyttää, jos yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

1) aineet ja seokset sisältyvät yksittäisinä pitoisuuksina, jotka ovat yhtä suuret tai pienemmät kuin mainittuja seoksia sisältävien aineiden luokittelua koskevissa kemikaalilain tai sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetty pitoisuudet;

2) mainitut aineet ja seokset ovat lasten ulottumattomissa, kun lelua käytetään tarkoitettulla tai ennakoitavissa olevalla tavalla.;

3) kun kysymys on nikkelistä CMR-luokassa 2 ruostumattomassa teräksessä tai muusta CMR-aineesta, josta komissio on tehnyt päätöksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/48/EY lelujen turvallisuudesta 46 artiklan 3 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

Edellä 1 momentissa koskeva kielto ei koske elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia materiaaleja, joihin sovelletaan elintarvikkelakia (23/2006) ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

16 §

N-nitrosoamiinit ja N-nitrosoituvat aineet

N-nitrosoamiinit ja N-nitrosoituvat aineet ovat kiellettyjä alle 36 kuukauden ikäisten lasten käyttöön tarkoitetuissa leluissa ja muissa suuhun pantavissa leluissa, jos ainetta siirtyy tai jos siirtyminen ylittää 0,05 milligrammaa/kilogramma N-nitrosoamiinien osalta ja 1 milligrammaa/kilogramma N-nitrosoituvien aineiden osalta.

17 §

Kosmeettista lelua koskeva yleinen turvallisuusvaatimus

Kosmeettisen lelun, kuten nukeille tarkoitettun leikkikosmetiikan, on täytettävä kosmeettisista valmisteista annetun lain (22/2005) ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

18 §

Allergisoivat hajusteet, eräiden aineiden ja seosten raja-arvot sekä hajulautapelejä ja makupelejä koskevat säännökset

Allergisoivia hajusteita koskevista kielloista ja rajoituksista, eräiden aineiden ja seosten siirtymisen raja-arvoista sekä hajulautapelejä, kosmetiikan harrastepakkauksia ja makupelejä koskevista säännöksistä säädetään työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

5 luku

Sähköominaisuudet

19 §

Sähkövirtaa sekä jännitettä koskevat vaatimukset

Lelun nimellisvirtalähde ei saa olla yli 24 voltia tasavirtaa (DC) eikä vastaavaa vaihtovirtaa (AC) eikä lelun osien, joihin pääsee käsiksi, jännite saa olla yli 24 voltia tasavirtaa eikä vastaavaa vaihtovirtaa.

Sisäinen jännite ei saa olla yli 24 voltia ta-

savirtaa eikä vastaavaa vaihtovirtaa, ellei ole varmistettu, että syntyvä jännitteen ja virran yhdistelmä ei johda riskeihin tai vaaralliseen sähköiskuun, vaikka lelu rikkoutuisi.

20 §

Sähkövoiman lähteen kanssa kosketuksiin joutuvaa lelun osia koskevat vaatimukset

Lelun osat, jotka on yhdistetty sähköiskun vaaraa aiheuttavaan sähkövoiman lähteeseen tai jotka saattavat joutua kosketuksiin tällaisen sähkövoiman lähteen kanssa, sekä näihin sähkövirtaa johtavat kaapelit tai muut johtimet on eristettävä ja suojattava mekaanisesti niin, että sähköiskun vaara vältetään.

21 §

Sähkökäyttöisen lelun koskeltavissa olevien pintojen lämpötila

Sähkökäyttöinen lelu on suunniteltava ja valmistettava siten, että sen suoraan koskeltavissa olevat pinnat eivät aiheuta enimmäislämpötilassaan palovammoja niitä koskeltessa.

22 §

Ennakoitavissa oleviin vikatilanteisiin varautuminen

Ennakoitavissa olevissa vikatilanteissa lelu on suojattava vaaroilta, jotka johtuvat sähköisestä virtalähteestä.

23 §

Sähkökäyttöisen lelun paloturvallisuus

Sähkökäyttöisessä lelussa on oltava riittävä suoja palovaaraa vastaan.

24 §

Sähkökäyttöisen lelun tuottama säteily

Sähkökäyttöinen lelu on suunniteltava ja valmistettava niin, että laitteen tuottamat sähkö-, magneetti- ja sähkömagneettikentät

ja muu säteily rajoittuvat sen toiminnan kanalta välttämättömään ja että se toimii turvallisella tasolla ja vastaa yleisesti tunnustettua kehityksen tasoa siten kuin sähköturvallisuuksilaissa (410/1996) ja sen nojalla annetuissa säädöksissä säädetään.

25 §

Sähköisen valvontajärjestelmän sisältämä lelu

Lelu, jossa on sähköinen valvontajärjestelmä, on suunniteltava ja valmistettava niin, että lelu toimii turvallisesti, vaikka sähköjärjestelmään tulee toimintahäiriö tai se lakkaa toimimasta itse järjestelmän rikkoutumisen tai ulkoisen tekijän vuoksi.

26 §

Lelun tuottaman valon tai aiheuttaman muun säteilyn aiheuttamat riskit

Lelu on suunniteltava ja valmistettava niin, että siitä ei aiheudu terveysvaaroja tai vammautumisriskejä silmille tai iholle lasersäteiden, valodiodien (LED) tai muun tyyppisen säteilyn vuoksi.

27 §

Lelun sähkömuuntaja

Lelun sähkömuuntajan on oltava erillään lelusta.

6 luku

Eräiden lelutyypien erityiset varoitusmerkinnät

28 §

Varoitusmerkintä lelussa, jota ei ole tarkoitettu alle 36 kuukauden ikäisten lasten käyttöön

Valmistajan on merkittävä leluun, joka saattaa olla vaarallinen alle 36 kuukauden ikäisille lapsille, tai lelun pakkaukseen seu-

raava tai sen kaltainen varoitus: ”Ei sovellu alle 36 kuukauden ikäisille lapsille” tai ”Ei sovellu alle kolmivuotiaille”. Valmistaja voi vaihtoehtoisesti esittää varoituksen myös asetuksen liitteenä olevan kuvan muodossa. Varoitusten ohessa on oltava lyhyt selostus, joka voi olla käyttöohjeissa tai jossa mainitaan varoituksen syynä oleva erityinen vaara.

Edellä 1 momentissa asetettuja valmistajan velvollisuuksia ei kuitenkaan sovelleta leluun, joka toimintansa, kokonsa, luonteensa, ominaisuuksiensa tai muun painavan syyn vuoksi on selvästi sopimaton alle 36 kuukauden ikäisille lapsille.

29 §

Aktiivilelun varoitusmerkintä

Valmistajan on merkittävä aktiivileluun seuraava varoitus: ”Ainoastaan kotikäyttöön”. Poikkipalkkiin kiinnitettävän lelun ja muun aktiivilelun yhteyteen voidaan liittää ohjeet, joissa korostetaan sitä, että lelujen keskeiset osat on tarkistettava huolellisesti säännöllisin väliajoin, ja joissa huomauteetaan, että jos näitä tarkastuksia ei tehdä, lapsi saattaa pudota tai lelu saattaa kääntyä ympäri. Valmistajan on myös annettava lelun oikeaa kokoamistapaa koskevat ohjeet, joissa mainitaan ne osat, jotka väärin koottuina saattavat aiheuttaa vaaraa. Valmistajan on annettava tietoja sopivista pinnoista, joille lelu voidaan asettaa.

30 §

Toiminnallisen lelun varoitusmerkintä

Valmistajan on merkittävä toiminnalliseen leluun seuraavanlainen varoitus: ”Lelua saa käyttää ainoastaan aikuisen välittömässä valvonnassa”. Tällaisen lelun mukana on lisäksi oltava käyttöohjeet ja ohjeet tarvittavista varoimenpiteistä sekä varoitus, että näiden varoimenpiteiden laiminlyönti saattaa lelun käyttäjän alttiiksi erikseen luetelluille vaaroille, jotka yleensä liittyvät siihen laitteeseen tai tuotteeseen, jonka pienoismalli tai jäljitelmä lelu on. Ohjeissa on myös mainittava, että lelu on pidettävä poissa tiettyä ikä-

vuotta, jonka valmistaja määrittää, nuorempien lasten ulottuvilta.

31 §

Kemiallisen lelun varoitusmerkintä

Valmistajan on merkittävä vaarallisia aineita tai seoksia sisältävän lelun käyttöohjeisiin varoitus näiden aineiden tai seosten vaarallisuudesta ja maininta varotoimenpiteistä, jotka on selkeästi eriteltävä lelutyypin mukaan, niihin liittyvien vaarojen välttämiseksi. Tämä ei kuitenkaan rajoita sitä, mitä kemikaalilaissa, sen nojalla annetuissa säädöksissä ja kemikaalilain soveltamisalaan kuuluvissa EU-asetuksissa säädetään tiettyjen aineiden tai seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta. Käyttöohjeissa on myös annettava ensiapuohjeet tällaisen lelun käytöstä mahdollisesti aiheutuvan vakavan onnettomuuden varalta. Valmistajan on myös ilmoitettava ohjeissa, että lelu on pidettävä poissa tiettyä ikävuotta, jonka valmistaja määrittää, nuorempien lasten ulottuvilta.

Edellä 1 momentissa säädettyjen käyttöohjeiden lisäksi kemiallisen lelun pakkaukseen on valmistajan merkittävä seuraava varoitus: ”Ei alle (valmistajan määrittämän iän)-vuotiaille lapsille. Lelua saa käyttää vain aikuisen valvonnassa”.

32 §

Lasten luistimia, rullaluistimia, rullalautoja, potkulautoja ja lelupolkupyöriä koskevat varoitusmerkinnät

Jos lasten luistimia, rullaluistimia, rullalautoja, potkulautoja ja lelupolkupyöriä myydään leluina, valmistajan on merkittävä niihin seuraava varoitus: ”Käytettävä suojavarusteita. Ei saa käyttää liikenteessä”.

Jotta lelun käyttäjille ja ulkopuolisille ei aiheutuisi vammoja kaatumisen tai törmäyksen yhteydessä, käyttöohjeessa on lisäksi oltava maininta siitä, että lelu on käytettävä varoen, koska sen käyttäminen vaatii erityistä

taitoa. Suositeltavista turvavarusteista on myös mainittava.

33 §

Vesilelua koskeva varoitus

Valmistajan on merkittävä vesileluun seuraava varoitus: ”Lelua saa käyttää vain aikuisen valvonnassa vedessä, jossa lapsi ylettyy pohjaan”.

34 §

Elintarvikkeeseen sisältyvää leluja koskeva varoitus

Elintarvikkeeseen sisältyvään tai niihin sekoitettuun leluun on valmistajan kiinnitettävä seuraava varoitus: ”Sisältää leluja. Aikuisen valvonta suositeltavaa”.

35 §

Suojavaruste- ja kypäräjäljitelmäleluja koskeva varoitus

Valmistajan on merkittävä leluun, joka jäljittelee suojavarustetta tai kypärää, seuraava varoitus: ”Tämä lelu ei suoja vammoilta”.

36 §

Lelua, joka on tarkoitettu kiinnitettäväksi pienen lapsen sängyn, lastenvaunun tai muun vastaavan varusteen yläpuolelle, koskeva varoitus

Valmistajan on merkittävä sellaisen lelun myyntipakkauksessa, joka on tarkoitettu kiinnitettäväksi pienen lapsen sängyn, lastenvaunun tai muun vastaavan varusteen yläpuolelle, seuraava varoitus: ”Jotta lapsi ei kietoutuisi naruun tai kuristuisi, lelu on otettava pois ennen kuin lapsi alkaa kontata”.

Tämä varoitus on myös merkittävä pysyvästi leluun.

37 §

Hajulautapelin, kosmetiikan harrastepakkauksen ja makupelin pakkauksessa annettava varoitus

Valmistajan on merkittävä hajulautapelin, kosmetiikan harrastepakkauksen ja makupe-

lin pakkaukseen seuraava varoitus: ”Sisältää hajusteita, jotka saattavat aiheuttaa allergiaa”.

38 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 15—18 ja 31 § tulevat kuitenkin voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2013.

Varoituskuva

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus

eräistä leluja koskevista kemiallisista vaatimuksista

Annettu Helsingissä _____ päivänä _____ kuuta 2011

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksen mukaisesti säädetään lelujen turvallisuudesta annetun lain (/2011) 61 §:n nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään allergisoivista hajusteista, joiden käyttö on kielletty lelujen turvallisuudesta annetun lain (/2011) soveltamisalaan kuuluvissa leluissa, allergisoivista hajusteista, joiden käytöstä näissä leluissa on ilmoitettava, hajulautapelejä, kosmetiikan harrastepakkauksia ja makupelejä koskevista erityissäännöksistä sekä eräiden aineiden ja seosten siirtymisen raja-arvoista leluissa.

2 §

Kielletyt allergisoivat hajusteet

Lelu ei saa sisältää liitteessä I lueteltuja allergisoivia hajusteita.

3 §

Ilmoitettavat allergisoivat hajusteet

Liitteessä II lueteltujen allergisoivien hajusteiden nimi on merkittävä leluun, leluun kiinnitettävään lipukkeeseen taikka pakkaukseen tai käyttöohjeeseen, jos tällaista hajustetta lisätään leluun siten, että niiden pitoi-

suus lelussa tai sen osissa on yli 100 milligrammaa/kilogramma.

4 §

Hajulautapeliä, kosmetiikan harrastepakkausta ja makupeliä koskevat erityissäännökset

Liitteen I kohdissa 41—55 ja liitteen II kohdissa 1—11 mainittujen hajusteiden käyttö on sallittu hajulautapelissä, kosmetiikan harrastepakkauksessa ja makupelissä edellyttäen, että:

1) hajusteet on merkitty selvästi pakkaukseen ja pakkaus sisältää lelujen mekaanisia ja fysikaalisia ominaisuuksia, syttyvyyttä, kemiallisia ominaisuuksia ja sähköominaisuuksia koskevista erityisistä turvallisuusvaatimuksista sekä eräiden lelutyyppien erityisistä varoitusmerkinnöistä annetun valtioneuvoston asetuksen (/2011) 37 §:ssä säädetyn varoituksen;

2) lapsen itsensä lelusta valmistamat tuotteet ovat kosmeettisista valmisteista annetun lain (22/2005) vaatimuksen mukaisia;

3) kyseiset hajusteet ovat soveltuvissa tapauksissa elintarvikelain (23/2006) ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisia.

Hajulautapeliä, kosmetiikan harrastepakkausta ja makupeliä ei saa saattaa markkinoille tai asettaa saataville markkinoilla alle 36

kuukauden ikäisten lasten käyttöön. Niihin on liitettävä tätä koskeva 1 momentin 1)-kohdassa säädetty varoitus.

5 §

Eräiden aineiden ja seosten siirtymisen raja-arvot

Liitteessä III lueteltujen aineiden ja seosten

käyttö leluissa on kielletty, jos ne ylittävät liitteessä mainitut raja-arvot.

6 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2013.

Luettelo allergisoivista hajusteista, joiden käyttö leluissa on 2 §:n mukaan kielletty

1. Isohirvenjuuriöljy (Inula helenium)	CAS-numero 97676-35-2
2. Allyyli-isotiosyanaatti	CAS-numero 57-06-7
3. Bentsyylysiyanidi	CAS-numero 140-29-4
4. 4-tert-Butyylifenoli	CAS-numero 98-54-4
5. Savikkaöljy (Chenopodium)	CAS-numero 8006-99-3
6. Syklaamialkoholi	CAS-numero 4756-19-8
7. Dietyylimaleaatti	CAS-numero 141-05-9
8. Dihydrokumariini	CAS-numero 119-84-6
9. 2,4-Dihydroksi-3-metyylibentsaldehydi	CAS-numero 6248-20-0
10. 3,7-Dimetyyli-2-okten-1-oli (6,7-dihydrogeranioli)	CAS-numero 40607-48-5
11. 4,6-Dimetyyli-8-tert-butylikumariini	CAS-numero 17874-34-9
12. Dimetyylisitrakonaatti	CAS-numero 617-54-9
13. 7,11-Dimetyyli-4,6,10-dodekatrien-3-oni	CAS-numero 26651-96-7
14. 6,10-Dimetyyli-3,5,9-undekatrien-2-oni	CAS-numero 141-10-6
15. Difenyyliamiini	CAS-numero 122-39-4
16. Etyylikryalaatti	CAS-numero 140-88-5
17. Viikunanlehti, tuoreena ja valmisteena	CAS-numero 68916-52-9
18. trans-2-Heptenaali	CAS-numero 18829-55-5
19. trans-2-Heksenaalidietyyliasettaali	CAS-numero 67746-30-9
20. trans-2-Heksenaldimetyyliasettaali	CAS-numero 18318-83-7
21. Hydroabietyylialkoholi	CAS-numero 13393-93-6
22. 4-Etoksifenoli	CAS-numero 622-72-8
23. 6-Isopropyyli-2-dekahydronaftafenoli	CAS-numero 34131-99-2
24. 7-Metoksikumariini	CAS-numero 531-59-9
25. 4-Metoksifenoli	CAS-numero 150-76-5
26. 4-(p-Metoksifenyyl)-3-buten-2-oni	CAS-numero 943-88-4
27. 1-(p-Metoksifenyyl)-1-penten-3-oni	CAS-numero 104-27-8
28. Metyyli-trans-2-butenoaatti	CAS-numero 623-43-8
29. 6-Metyylikumariini	CAS-numero 92-48-8
30. 7-Metyylikumariini	CAS-numero 2445-83-2
31. 5-Metyyli-2,3heksaanidioni	CAS-numero 13706-86-0
32. Kostuksen juurista saatava öljy (Saussurea lap- pa Clarke)	CAS-numero 8023-88-9
33. 7-Etoksi-4-metyylipropaani	CAS-numero 8.05.1987
34. Heksahydrokumariini	CAS-numero 700-82-3

35. Käsittelemätön perunbalsami (<i>Myroxylon pereirae</i> (Royle) Klotzsch-kasvin kuoren neste)	CAS-numero 8007-00-9
36. 2-Pentylideenisykloheksanoni	CAS-numero 25677-40-1
37. 3,6,10-Trimetyyli-3,5,9-undekatrien-2-oni	CAS-numero 1117-41-5
38. Rautayrttiöljy (<i>Lippia citriodora</i> Kunth)	CAS-numero 2.12.8024
39. Ambrettemyski (4-tert-Butyyli-3-metoksi-2,6-dinitrotolueeni)	CAS-numero 83-66-9
40. 4-Fenyyli-3-buten-2-oni	CAS-numero 122-57-6
41. Amyylisinnamaali	CAS-numero 122-40-7
42. Amyylimyylialkoholi	CAS-numero 101-85-9
43. Bentsyylialkoholi	CAS-numero 100-51-6
44. Bentsyyლისალისლაატი	CAS-numero 118-58-1
45. Sinnamyylialkoholi	CAS-numero 104-54-1
46. Sinnamaali	CAS-numero 104-55-2
47. Sitraali	CAS-numero 5392-40-5
48. Kumariini	CAS-numero 91-64-5
49. Eugenoli	CAS-numero 97-53-0
50. Geranioli	CAS-numero 106-24-1
51. Hydroksisitronellaali	CAS-numero 107-75-5
52. Hydroksimetyylipentyyli-sykloheksenikarboksi-aldehydi	CAS-numero 8007-05-9
53. Isoeugenoli	CAS-numero 97-54-1
54. Valkohankajäkälän uutteen	CAS-numero 90028-68-5
55. Evernia furfuracea-uutteen	CAS-numero 90028-67-4

Mainittujen hajusteiden jäämien esiintymisen kuitenkin sallitaan edellyttäen, että esiintymistä ei voida teknisesti välttää hyvien tuo-

tantotapojen mukaisissa käytännöissä ja että pitoisuus on enintään 100 milligrammaa/kilogramma.

Liite 2

Luettelo allergisoivista hajusteista, joiden käytöstä on 3 §:n mukaan ilmoitettava leussa, leluun kiinnitettävässä pakkauksessa tai käyttöohjeessa, jos niitä lisätään leluihin siten, että niiden pitoisuus leluissa tai sen osissa on yli 100 milligrammaa/kilogramma

1. Anisyylialkoholi	CAS-numero 105–13-5
2. Bentsyylibentsoaatti	CAS-numero 120–51-4
3. Bentsyylisinnamaatti	CAS-numero 103–41-3
4. Sitronnelloli	CAS-numero 106–22-9
5. Farnesoli	CAS-numero 4602–84-0
6. Heksyylikanelialdehydi	CAS-numero 101–86-0
7. Lilial	CAS-numero 80–54-6
8. d-Limoneeni	CAS-numero 5989–27-5
9. Linalo-oli	CAS-numero 78–70-6
10. Metyyliheptiinikarbonaatti	CAS-numero 111–12-6
11. 3-Metyyli-4- (2,6,6-trimetyyli-2-sykloheksen-1-yyli)-3-buten-2-oni	CAS-numero 127–51-5

Luettelo 5 §:ssä tarkoitettujen aineiden ja seosten siirtymisen raja-arvoista

	milligrammaa/kilogrammaa kuivassa, hauraassa, jauhemaisessa tai notkeassa leluraaka-aineessa	milligrammaa/kilogrammaa nestemäisessä tai tahmeassa leluraaka-aineessa	milligrammaa/kilogrammaa raaputetussa leluraaka-aineessa
1. Alumiini	5 625	1 406	70 000
2. Antimoni	45	11,3	560
3. Arseni	3,8	0,9	47
4. Barium	4 500	1 125	56 000
5. Boori	1 200	300	15 000
6. Kadmium	1,9	0,5	23
7. Kromi III	37,5	9,4	460
8. Kromi VI	0,02	0,005	0,2
9. Koboltti	10,5	2,6	130
10. Kupari	622,5	156	7 700
11. Lyijy	13,5	3,4	160
12. Mangaani	1 200	300	15 000
13. Elohopea	7,5	1,9	9,4
14. Nikkeli	75	18,8	930
15. Seleen	37,5	9,4	460
16. Strontium	4 500	1 125	56 000
17. Tina	15 000	3 750	180 000
18. Orgaaniset tinayhdisteet	0,9	0,2	12
19. Sinkki	3 750	938	46 000

Edellä säädettyjä raja-arvoja ei sovelleta leluun tai lelun osiin, jos on ilmeistä, että ne eivät käsiteltävyytensä, toimintansa, kokonsa tai massansa vuoksi voi aiheuttaa vaaroja,

jotka johtuvat imemisestä, nuolemisesta, nielemisestä tai pitkäaikaisesta ihokontaktista, jos niitä käytetään tarkoitettulla tai ennakoitavissa olevalla tavalla.